

3/23
9.6.2023

Eläkkeensaajien Keskusliiton jäsenlehti
Pensionstagarnas Centralförbunds medlemstidning

Eläkkeensaaja

Perttu Hietanen
meditoi kitaransa kanssa
s. 10

teema

KULTTUURI & MATKAILU

PÄÄKIRJOITUS

Simo Paassilta

päätöittäjä
Eläkkeensaajien Keskusliiton puheenjohtaja

Tarvitaan tietoa ja visioita tulevast

– on päästävää kroonistuneesta aliresurssoinin ja niukkuudella pärjäämisen politiikasta

Ledarartikel på svenska, sidan 39.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus astui voimaan tämän vuoden alussa. Toki sitä oli valmisteltu mittavasti jo kauan aikaa, etenkin vuoden 2022 aikana. Uudistuksen yhteydessä hyvinvointialueille tuli päättävien elimien ohien myös vaikuttamistoimielimiä, muun muassa vanhusneuvostot.

Neuvostot perustuvat lakiin hyvinvointialueesta, sen pykälään 32. Laki velvoittaa ikääntyneiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi alueita nimeämään vanhusneuvostot ja huolehtimaan niiden toimintaedellytyksistä. Nimeäminen tapahtuu siten, että jokaisesta alueen kunnallisesta vanhusneuvostosta tulee nimetä ainakin yksi edustaja alueelliseen neuvostoon.

Hyvinvointialueilla on erilaiset määrät kuntia. Esimerkiksi Varsinais-Suomessa on 27 kuntaa ja Vantaa-Keravan hyvinvointialueella on kaksi. Lain vähimmäistulkinnan mukaan ensin mainittu tulisi olla 27 neuvoston jäsentä ja jälkimmäisessä kaksi jäsentä. Onneksi Vantaa-Keravallakin nimettiin useampia jäseniä molemmista kunnista. Kahden jäsenen kokoinen alueellinen vanhusneuvosto voisi olla aika hiljainen toimielin. Varsinais-Suomen vanhusneuvostoon nimettiin kaikkiaan 32 jäsentä.

Alueellisten vanhusneuvostojen rooli on erittäin tärkeä, koska se on vanhusten ääni hyvinvointialueen lakisäätöiden tehtävien, sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen, päätöksenteossa. Alueilla toimintasektori on siis rajatumpi kuin kuntien vanhusneuvostoissa, joissa vaikutetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäksi muihinkin kunnan toimialoihin.

Suomessa on harjoitettu vuosia, ellei vuosikymmeniä politiikkaa, joka on edistänyt kroonista aliresurssointia ja niukkuudella pärjäämistä. Olemme vihdoin heräämässä sen vaikutuksiin ja siksi sote-asiat ovat nyt toistuvasti tapilla.

Sote-uudistuksen tuli vastata näihin haasteisiin, mutta sekin tulee viemään aikaa ja rahaa. Suomen väestö myös ikääntyy kovaa tahtia, jolloin ikääntyneiden näkökulmaa tarvitaan palveluiden järjestämiseen erityisen paljon.

EKL:n järjestämällä Vanhusneuvostopäivillä on noussut toistuvasti sama teema esille: vanhusneuvostot ei kuulla tarpeeksi. Toki Suomessa on toimivia kuntia, toimivia hyvinvointialueita ja näiden vanhusneuvostot. Neuvoston saama tuki ja resurssointi ei tulisi olla sattumanvaraista ja riippua siitä, minkä suuruisina kunkin kunnan ja hyvinvointialueen päättäjät ja virkahenkilöt ne myöntävät. Alueiden suhteen tämä on erittäin ajankohtainen asia, sillä työn alkaessa luodaan raamit työn mielekkyydelle ja tehokkuudelle.

Hyvinvointialueiden vanhusneuvostot ovat tärkeän työn edessä, mutta samalla myös melko tuntemattoman työmaan. Me kaikki tiedämme, mitä sosiaali- ja terveyspalveluissa tehdään, mutta jokaiselta päättäjältä ja osallistujalta vaaditaan lisäksi visiota palveluiden parantamiseen.

Ja tässä työssä tarvittaisiin tukea, varsinkin vertaistukea. Alueellisten vanhusneuvostojen aktiivien kannattaa hyödyntää kuntien vanhusneuvostojen jäsenten kokemuksia.

Mikäli asia vielä mietittävää ja etsit uudenlaisia ratkaisuja, EKL järjestää jälleen 11.–13.10.2023 Vanhusneuvostopäivät yhteistyössä Eläkeläiset ry:n kanssa ja Tradekan tukemana. Tervetuloa Vanhusneuvostopäiville!

Eläkeläisjärjestöjen pohjoismaista yhteistyötä Islannissa

Nordiska Samarbetskommittén, tuttavallisemmin NSK, kokoontui jälleen hallituksen kokoukseen ja vuosikokoukseen Islannin Reykjavikiin toukokuun alussa. Eläkkeensaajia edusti paikan päällä liiton sosiaalipoliittinen asiantuntija Eero Kivinen, etänä liiton pitkäaikainen tunnettu aktiivi Marianne Laxén sekä liittohallituksen jäsen Rauno Kousa. Suomesta oli osallistujia meidän ohellamme myös Eläkeläiset rystä.

Ikääntyneiden edunvalvonnan pohjoismaisen ulottuvuuden kysymyksiä puidaan jatkuvasti monella taholla, eikä NSK ole tietenkään poikkeus. Olimme Suomesta laatineet raportin kuluneesta puolesta vuodesta ja nostimme mielenkiinnon aiheiksi sote-uudistuksen voimaantumisen, eduskuntavaalit ja hallitusneuvottelut sekä molempien liittojen toiminnan.

Muiden maiden maaraaportissa nousee esille tuttuja teemoja: elinkustannusten nousu, eläkkeiden riittämättömyys inflaation laukattessa, hoidon saatavuus, ikääntyneiden kohtelu jne. Pohjoismaissa usein korostetaan maidemme samankaltaisia positiivisia seikkoja, mutta valitettavasti opimme myös, että huolet ovat melkoisen samoja.

Kokouspaikkana toimiva Islanti on ollut eläkkeensaajien näkökulmasta erittäin mielenkiintoisessa asemassa. Maana se kärsi erittäin rankasti vuoden 2008 alkaneen taluskriisin tuloksena, jolloin koko maa joutui rankalle säästökuurille ja poliittista linjaa uudistettiin rankasti. Paikallinen aktiivi ja oppaamme Kari Jonasson osasi kertoa, miten Islanti lähes jopa haki Euroopan Unionin jäsenyyttä taluskriisin jälkeen. Se perui kuitenkin myöhemmin hakemisen, kun maalle olennainen elinkeino, kalastus, olisi ollut tarpeen avata eurooppalaisille kilpailijoille.

NSK asetti tavoitteekseen tänä vuonna harjoittaa edunvalvontaa myös konkreettisesti kysymyksissä kaikissa Pohjoismaissa yhteisillä teemoilla. Ehdotettuja teemoja olisivat esimerkiksi netti- ja puhelinhuuilausten torjuminen, ilmastoaiheet, ikäryhjäntä ja järjestöllinen kehittäminen. Asiaa käsitellään kesäkuussa seuraavan kerran NSK:n hallituksen keskuudessa etätapaamisessa.

Eero Kivinen, sosiaalipoliittinen asiantuntija, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL

NSK:n hallituksen kokoukseen osallistui edustajia Färsearilta, Islannista, Norjasta, Ruotsista, Suomesta ja Tanskasta.

Helsingin piiri haastoi muut piirit jäsenhankinnassa

Kaikki piirit vastasivat myönteisesti Helsingin piiriin haasteeseen hallituksen kokouksessa joulukuussa 2022, haasteajaksi sovittiin **1.1.–15.11.2023**. Liiton hallitus päätti palkita haasteen aikana suhteellisesti jäsenmääräänsä eniten nostaneen piirin 2 000 eurolla, toiseksi eniten 600 eurolla ja kolmanneksi eniten jäseniä hankkineen 400 eurolla. Palkintojen saamisen edellytys on positiivinen jäsenkehitys.

Helsingin piiri kertoi päättäneensä lähteä hakemaan parhaita käytäntöjä jäsentilanteen korjaamiseksi ja että se tulee palkitsemaan omia yhdistyksiään jäsenhankinnassa. Hallituksessa todettiin, että muidenkin piirien kannattaa tehdä samoin. Liiton jäsenmäärän kehityksen osalta olemme kaikki yhteisessä veneessä, joten **tehdään kaikkemme, että jäsenmäärää saadaan nyt tämän haastekampanjan aikana nostettua!**

LISÄTIEDOT: Veijo Lehto, Helsingin piirin puheenjohtaja, p. 050 040 4223, veijo.lehto@gmail.com

EKL Eläkkeensaaja

52. vuosikerta

Eläkkeensaaja-lehti, PL 168, 00531 Helsinki
www.ekl.fi/tietoa-meista/elakkeensaaja-lehti

ILMESTYMISAIKATAULU 2023

Numero	4	5	6
Toimituksellinen aineisto	26.7.	13.9.	31.10.
Ilmoitusvaraukset ja aineisto	16.8.	4.10.	20.11.
Lehtirekisterimuutokset	23.8.	11.10.	29.11.
Ilmesty	8.9.	27.10.	15.12.

Aineistot mieluiten sähköpostitse: toimitus@ekl.fi
Mediainfo 2022: www.ekl.fi/tietoa-meista/elakkeensaaja-lehti/ilmoitusmyynti

PÄÄTOIMITTAJA

Simo Paassilta, 050 522 1201
simo.paassilta@gmail.com

TOIMITUSSIHTEERI

Anneli Velho
09 6126 8444, 044 263 7021
anneli.velho@ekl.fi

TAITTO:

Vitale Ay / Taina Leino
PAINO:
Sanoma Manu Oy, Tampere

ISSN 0355-6557

Lehti on Aikakausmedia ry:n jäsen.

ILMOITUSHINNAT 2023

2,00 €/pmm
mainostoimistoalennus –15 %

ILMOITUSMYNTI

Satu Välimaa
09 6126 8428, 045 110 4122
satu.valimaa@ekl.fi

JÄSEN- JA LEHTIREKISTERI

jasenasiat@ekl.fi
09 6126 840

Huom!

Jäsen ilmoittaa muutoksistaan omaan yhdistykseensä, joka toimittaa tiedot edelleen liittoon.

Kenelle lähettän mitään aineistoja?
KENEEN OTAN YHTEYTTÄ?

Osoitteenmuutokset, lehtirekisteri
jasenasiat@ekl.fi

Lehden irtonumerot
esimerkiksi yhdistysten tapahtumiin
Lehtinipputilaukset on tehtävä
niin ajoissa, että ne voidaan lähettää
yhdistykselle suoraan painosta.
Lehtinippulausten pitää olla
meillä viimeistään 2 viikkoa ennen
lehden ilmestymispäivää.
satu.valimaa@ekl.fi

Lehtijutut ja niihin liittyvät kuvat
toimitus@ekl.fi

Yhdistysten ja piirien ilmoitukset
kuten kokouksutus, kiitosilmoitukset
ja muut maksulliset ilmoitukset
satu.valimaa@ekl.fi

Maksuttomat: ansiomerkitilastat ja
yhdistysten merkkipäivätiedot
sissi.kahkonen@ekl.fi
Huom! Piireissä tapahtuu -tiedot
vain numeroihin 1 ja 4

Kilpailutoimintaan liittyvät jutut
marja.raitojarju@ekl.fi

EKL Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

Pensionstagarnas Centralförbundet PCF rf

Haapaniemenkatu 14, 2. krs. PL 168, 00531 Helsinki
toimistoaika ma 8.30–16, ti 9.30–16, ke–pe 8.30–16
puhelinpalvelu ma–pe 10–15, puh. 09 6126 840
sähköposti: etunimi.sukunimi@ekl.fi

Kivinen Eero	sosiaalipoliitt. asiantuntija	041 522 1696
Kokko Timo	toiminnanjohtaja	09 6126 8420
Kähkönen Sissi	johdon assistentti	09 6126 8421
Lehtimäki Marja-Leena	hallintojohtaja	09 6126 8430
Mohammed Rafi	taloushallinnon assistentti	09 6126 8431
Nissinen Ulla	toimistosihtööri	09 6126 8432
Noresvuo Paula	järjestösuunnittelija	050 522 1946
Oksanen Raimo	järjestösuunnittelija	050 400 1385
Raitoharju Marja	järjestösuunnittelija	09 6126 8426
Toivonen Petra	järjestöjohtaja	050 306 8816
Utraiainen Jarkko	järjestösuunnittelija	09 6126 8434
Vartiainen Pekka	järjestösuunnittelija	09 6126 8436
Velho Anneli	viestinnän suunnittelija	09 6126 8444
Viitanen Juha	järjestösuunnittelija	09 6126 8442
Välimaa Satu	myyntisihtööri	09 6126 8428

RAJANIEMEN LOMAKESKUS

Rajaniementie 35, 34800 Virrat
Päällikkö 03 475 5648, 050 478 3909
toimisto@rajaniemenlomakeskus.fi
www.rajaniemenlomakeskus.fi

KÄPYLÄN TYÖVÄENTALO

Vipusentie 19 A, 00610 Helsinki
Varaukset EKL, 045 110 4122
Talonmies 040 521 2509
www.ekl.fi/tietoa-meista/

Edunvalvontaa ja ajankohtaista s. 4–9

7 Mitä, mistä ja miten? Ilmajoella jaetaan tietoa sote-palveluista

Sote-yhdistysten esitteitä ja esittelyä Ilmajoen Palvelukeskus Kotokartanossa. Eläkkeensaajien sihteeri Riitta Kivimäki vuorossa, etupenkissä kuuntelevat Reino (vas.) ja Helena Koski sekä Rauno Kivimäki. Kuva: Toive Tynjälä.

20

Persoonallista hostelli-majoitusta kotimaan reissuille

Hostel Suomenlinna

21

Nestorit miesten kokkikurssilla Lopella

Palkinto vai rangaistus? Lopuksi otettiin myös suurtuntumaa valmistuneisiin ruokalajeihin. Kuva: Seppo Mikkonen.

PIIRITERVEISET

- Helsinki 34
- Keski-Suomi 35
- Varsinais-Suomi 36

TOIMINNAN-
JOHTAJALTA

Älä tule paha kakku, tule hyvä kakku!

Vaalit on pidetty ja kokoomus voitti suurimman määrän paikkoja. Sen myötä pääsi puheenjohtaja Petteri Orpo hallitustunnustelijan paikalle, hallituskumppanit on valittu ja hallitusohjelmaa sorvataan parasta aikaa kera perussuomalaisten, kristillisten sekä rkp:n. Näyttää siltä, että työn pohjana on valtiovarainministeriön laatima säästölista.

Säästölistan realisoituessa eläkkeensaajia koskevien leikkausesitysten osalta on heille ja heikoimmissa asemassa oleville ennakoitavissa jopa kylmää kyytiä tulevan neljän vuoden aikana. Näin käydessä tulee meidän varautua siihenkin vaihtoehtoon, että tuona aikana on EKL-väki taas Helsingin kansalais-
torilla mieltään osoittamassa.

Valtuustomme kokous 27.4. vaati tulevalta hallitukselta tekoja eläkeläisköyhyyden torjuntaan. Valtiovarainministeriön esittämiä vaihtoehtoja julkisen talouden tasapainottamiseksi ei tule toteuttaa niin, että vähävaraiset eläkkeensaajat tästä joutuisivat kärsimään. Heitä ei tule säästää hengiltä. Valtuuston kannanotto löytyi kokonaisuudessaan tästä lehdestä.

Noin 60 prosenttia valtion menoista on sidottu indekseihin. Ennakoarvioinneissa onkin kaikkien asiantuntijoiden toimesta veikkailtu, että säästökohteet iskevät juuri niihin. On kuulema niin

”helppoa säästää” jarruttamalla menojen lisääntymistä jättämällä indeksitarkistukset tekemättä. Hallitustunnustelija Orpo onkin ilmoittanut, että indeksit käydään läpi yksi kerrallaan.

Minulle oli yllätys se, että Petteri Orpo ilmoitti 11.5., että eläkkeisiin vaikuttavat indeksit eivät kuitenkaan olisi tarkastelussa eli tehtävillä päätöksillä ei olisi vaikutusta eläkeläisten toimeentuloon. Myöskään koulutuksen ja turvallisuuden indeksikorotuksia ei tulla kuulemma muuttamaan. Todella toivon, että tuo sana pitää.

Neuvottelujen vaikeimpia alueita näyttää olevan talous, ilmastopäätökset ja sote, jossa menojen kasvua yritetään hillitä 1,5 miljardilla eurolla. Vaikeimpiin ratkaistaviin kokonaisuuksiin kuuluu myös maahanmuutto, jossa puolueiden näkemyksissä on eroja, etenkin perussuomalaisten ja ruotsalaisen kansanpuolueen maahanmuutto- ja ilmastonäkemykset ovat kuin yö ja päivä.

Tätä kirjoitellessa oli hallitusneuvotteluissa kuultu noin 900 asiantuntijapuheenvuoroa. Myös liittomme pääsi vaikuttamaan hallitusohjelman tekoon saadesamme hallitusohjelmaneuvottelujen sosiaaliturva-
jaostosta selvityspyynnön, jossa kysyttiin keskeisiä huomioitamme asumisen tukijärjestelmien kehittä-

misessä siten, että tuki kohdentuu nykyistä enemmän eniten tuen tarpeessa oleville.

Keskityimme tästä lehdestä myös löytyvässä lausunnossa jäseniämme suuresti koskevaan eläkkeensaajan asumistukeen todeten, että se kohdentuu jo nykyisin eniten tuen tarpeessa oleville ja liittomme on linjannut valtuustomme kokouksessa, että eläkkeensaajien asumistukea ei saa heikentää. Ilolla huomasi, että myös SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry oli omassa lausunnossaan asiasta samaa mieltä kanssamme.

Asumistuen menojen hillintää pohdittaessa on hallitusohjelman kirjoittajien muistettava se, että varsin moni tuensaaja saa asumismenoihinsa myös toimeentulotukea, josta on vastoin sen perustarkoitusta tullut monelle pidempiaikainen tukimuoto. Kaikkia asumistukeen tehtäviä muutoksia harkittaessa on huomioitava niiden vaikutukset toimeentulotuen tarpeeseen. On järjetöntä tehdä muutoksia, jos mahdolliset säästöt valuvat suurelta osin toimeentulotuella korvattaviksi.

Rahapelituotoilla rahoitettavien yleishyödyllisten tahojen, kuten liittomme, toiminnan rahoituksen osalta on hallitusneuvotteluista kantautunut erittäin huolestuttavaa tietoa. Viime vuonna päätetty veikkausvoittovarajärjestelmän lakkauttaminen perustui parlamentaariseen työhön, jonka osana kaikki eduskuntapuolueet sopivat lisäksi järjestöjen rahoitustasosta seuraavan vaalikauden loppupuolelle asti.

Nyt näyttää kuitenkin siltä, etteivät kaikki tulevaa hallitusta rakentavat puolueet ole rahoitustasoon sitoutuneet. Se on huolestuttavaa paitsi tukea saavien järjestöjen ja niiden työn tuloksena tukea ja apua tarvitsevien ihmisryhmien näkökulmasta, myös parlamentaarisen järjestelmän pelisääntöjen ja luottamuksen kannalta. On käsittämätöntä, jos tämän asian puitteissa jotkut puolueet alkavat sanojaan syömään ja lupauksiaan pettämään.

Toivotaan, että mahdollisesti valmistuvassa hallitusohjelmassa otetaan esittämämme kannat huomioon ja pidettäisiin järjestöjen rahoituksen osalta jo aiemmin sovitusta kiinni. Kuten lapsena pienellä ämpärillä hiekkakakkuja tehdessä hoettiin; Älä tule paha kakku, tule hyvä kakku!

Toivotan kaikille mitä parhainta ja lämmintä kesää

Timo Kokko

11

Toivotaan, että hallitusohjelmassa otetaan esittämämme kannat huomioon.

7.5.2023 EKL:n vastaus hallitusneuvottelujen sosiaaliturvajaostosta tulleeeseen selvityspyntöön ja kysymyksen.

Vastaus selvityspyntöön sosiaaliturvajaostosta, VN/11333/2023

Kysymys: Keskeiset huomionne asumisen tukijärjestelmien kehittämisessä siten, että tuki kohdentuu nykyistä enemmän eniten tuen tarpeessa oleville?

Eläkkeensaajien Keskusliitto kiittää kysymyksestä ja lausuu, keskittyen edustamaamme viiteryhmiä koskevaa eläkkeensaajan asumistukea, asiasta seuraavaa:

Vuonna 2021 eläkkeensaajan asumistukea sai 210 441 henkilöä. Saajista 92 % asui yksin joulukuussa 2021. Eläkeläisköyhyys on suurinta nimenomaan yksin asuvien keskuudessa (Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 06/2022). Asumiskustannusten hurja nousuvauhti (Omakotiliitto 8.3.2023) tulee vain lisäämään asumistuen tarvetta tulevaisuudessa.

Eläkkeensaajan asumistuen osuus oli viime vuonna 650 miljoonaa euroa ja sen määrä on noussut erittäin maltillisesti. Yleisessä asumistuessa, jonka osuus oli viime vuonna 1 565 miljoonaa euroa, vaihtelua on ollut enemmän. Kuva maksetuista asumistuista 2018–2022 ohessa.

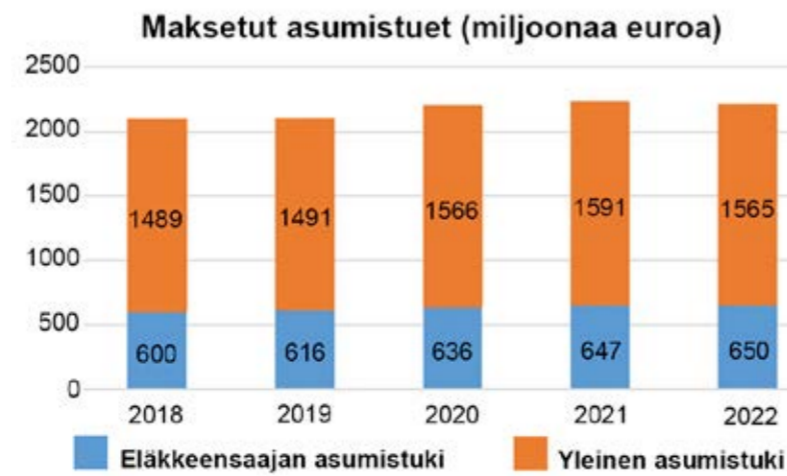
Asumistuen menojen hillintää pohdittaessa on muistettava se, että varsin moni tuensaaja saa asumismeno-

hinsa myös toimeentulotukea, josta on vastoin sen perustarkoitusta tullut monelle pidempiaikainen tukimuoto. Kaikkia asumistukeen tehtäviä muutoksia harkittaessa on huomioitava niiden vaikutukset toimeentulotuen tarpeeseen. On järjetöntä tehdä muutoksia, jos mahdolliset säästöt valuvat suurelta osin toimeentulotuella korvattaviksi.

Eläkkeensaajien Keskusliiton mielestä eläkkeensaajien asumistuki kohdentuu jo nykyisin eniten tuen tarpeessa oleville ja liittomme on linjannut valtuustomme kokouksessa 27.4.2023, että eläkkeensaajien asumistukea ei saa heikentää.

Ystävällisin terveisin

Timo Kokko, toiminnanjohtaja
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

Lähde: Kela

1 Omakotiliitto selvitti: Asuminen kallistuu ennennäkemätöntä vauhtia, viime vuoteen verrattuna nousua enimmillään lähes 3 700 euroa

Muutokset tulevat olemaan isoja

Näin aloitti Esa Suominen 27.4. pidettyä EKL:n valtuuston kokousta edeltäneen analyysinsä vaalien jälkeisestä poliittisesta tilanteesta.

– Paljon puhutaan puheenjohtajan henkilön merkityksestä. Esimerkiksi **Li Anderson** voittoa aina äänestykset siitä, kuka on selkein, miellyttävien ja kuka perustelee parhaiten. Silti vaalitulokset on heikko. Toisaalta kukaan ei oikein ole sitä mieltä, että **Riikka Purra** on valloittavin, esiintyy hyvin ja on valtavan karismaattinen henkilö. Puheenjohtajien merkitys on suuri, mutta ihmiset äänestävät paljon enemmän puolueita ja sisäلتöjä. Puheenjohtajat ovat niiden asioiden ja puolueen kuulakuvia.

Mikä ratkaisi vaalit?

Kokoomuksen voitto johtui Suominen mukaan siitä, että Kokoomuksen ehdokasasettelu oli erityisen onnistunut ja ajoitus hyvä. Ehdokasasettelu käytiin, kun puolueen kannatus oli korkeimmillaan, joten moni julkisuudesta tuttu henkilö uskalsi ryhtyä ehdokkaaksi ja tavoitella uraa politiikan puolella.

Suominen näkee toisena, vaalivoittoa siivittäneenä tekijänä sen, Suomessa tulo- ja koulutus-tulo korreloivat äänestysaktiivisuuden kanssa. Mitä korkeammat ne ovat, sen aktiivisemmin äänestetään. Oikeistopuolueiden kannatus on korkeampi näissä ryhmissä.

– Silloin, kun äänestysprosentti nousee, niin äänestämään ovat läheneet myös vasemmistopuolueiden ja erityisesti Perussuomalaisten kannattajat. Näissä vaaleissa äänestysprosentti ei noussut. Varmat äänestäjät, vahva instituutioiden tuki ja suosiva agenda, julkisen talouden tasapainotus, toivat voiton kotiin Kokoomukselle, summaa Suominen.

– Perussuomalaiset kanavoivat parhaiten yleisen protestin, jonka ytimessä oli punavihreiden ja liberaalin kaupungin vastustaminen. He hakivat voittonsa ennen kaikkea Keskustan äänestäjiltä. SDP onnistui yllättävän hyvin, alle prosenttiyksikön erolla Kokoomukseen. Tulos oli pääministeripuolueen asemaan nähden varsin hyvä, mutta ei riittävä hyvä.

Vihreiden tappion syynä Suominen näkee äänestäjien vuoden joka suuntaan. Vihreistä on jonkun verran siirrytty Kokoomukseen ja jonkun verran SDP:stä siirrytty oikealle. Äänestäjiä kulki myös niin sanotusti läpi: Vihreiden ja Vasemmistoliiton tappio on isompi kuin SDP:n voitto.

Vihreä tapa ajatella ja elää oli protestin kohteena. He eivät olleet osapuolina keskusteluissa, joita dominoivat julkisen talouden tasapaino ja pääministerin henkilö. Perussuomalaiset onnistuivat rakentamaan kärjistettyä asetelmaa siitä, kenen johtama seuraava hallitus on: Marinin, Orpon vai Purran.

– Keskustan tuloksesta näkyy uskottavuuskriisi. Kun ollaan hallituksessa, niin sitä pitäisi puolustaa vaikka märkinä. Ihmiset eivät luota toimijaan, joka on tehnyt neljä vuotta hommia

ja jota koko ajan pännii: olen tehnyt kaiken pieleen, mutta äänestä uudestaan, niin sitten teen ihan jotain muuta, kuvaa Suominen.

Hallituksen muodostamisesta ja alkutalpolesta

Esa Suominen pitää perusporvarihallitusta todennäköisenä. Kokoomuksella on nyt periaatteessa mahdollista hakea suurempaa järjestelmämudosta. Maahanmuutto ja EU-politiikan menettelytavat ovat haasteina ja ilmastopolitiikka kysymysmerkkinä.

– Perussuomalaiset on paljon ammattimaisempi, kokeneempi ja erittäin paljon oikeistolaisempi kuin Soinin aikana. Valituiksi tulleet olivat jo vaalikonevastauksissaan kovalla leikkaukselinjalla. En usko, että Perussuomalaiset hajovat, he kyllä tietävät hyvin, mitä aikovat tehdä. Siellä on enää ihan muutama pienen ihmisen asialla. Esimerkiksi eräs rouva, taisi Kaakkois-Suomesta, joka ajoi kovasti pieneläkeläisten asiaa ja sosiaalietuuksia indeksiin. Voi tulla aika paha mieli tuossa porukassa.

– Sinipunakin oli mahdollinen, mutta se ei innosta ketään. Voihan se tulla vielä takaisin pöydällekin, jos perusporvarihallitus menisi jostain syystä pieleen. Sitä en usko, sillä suurin osa elinkeinoelämästä priorisoi työmarkkinauudistukset ja leikkaukset investointipolitiikan edelle. Halu kompromisseihin puuttuu: Kokoomus oli hyvin ehdoton siinä, mitä tehdään ja mitä ei tehdä.

– Odotettavissa on verrattain lyhyt kuherruskuukausi – kirjoitellaan hiukan siitä, miten nyt laitetaan Suomi kuntoon. Ei se kuitenkaan lopulta taidakaan maistua kaikille. Leikkauksien kannatus testataan, kun ideat alkavat muuttua käytännöksi.

– Suomalainen rakastaa taloudellisen kurinpalautuksen yleistä ideaa: nyt loppuu tuhlaaminen, nyt aloitetaan kunnon matokkuuri. Ei silloinkaan ollut kunnan kenkiä, kun me olimme nuoria. Nuorisokuriin, hipit kuriin ja kaikki kuriin. Mutta, kun ruvetaan konkreettisesti leikkaamaan ja huomataan, että tämä tarkoittaa asumistuen leikkauksia, vammaiseturkusten leikkauksia ja palveluiden heikentämistä, niin ollaan ihmeissään. En minä nyt tällaista tarkoitanut. Minä ajattelin, että nämä otetaan EU-jäsenmaksuista, maahanmuutosta ja kuntien yleisestä kiusaamistoimesta, Esa Suomalainen maalaa eteemme suomalaista mielenmaisemaa.

Anneli Velho

– Esa Suominen työskentelee yhteiskuntapolitiiseen neuvonantoon keskittyvässä konsulttiyhtiössä, Rud Pedersen Suomessa. Aiemmillä urallaan hän on toiminut valtiosuhteisiin (VM), erityisavustajana (OKM, LVM), hallintopäällikkönä (PAM) ja poliittisen osaston päällikkönä (SDP).

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry kehottaa eduskuntavaalien jälkeistä hallitusta ottamaan eläkeläisväestön vahvasti mukaan oikeudenmukaisen ja ikäystävällisen yhteiskunnan rakentamiseen. Lue koko tiedote:

www ekl fi > Tiedotteet > EETUn ehdotukset kirjauksiksi hallitusohjelman 2023 14.4.2023

EKL OTTAA KANTAA
JA VAIKUTTAA

KANNANOTTO 27.4.2023

Eläkeläisköyhyyttä on torjuttava ja ikääntyneiden osallisuutta vahvistettava

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry:n valtuuston kokous vaatii tulevalta hallitukselta tekoja eläkeläisköyhyyden torjuntaan sekä ikävaikutusten arvioinnin ulottamista kaikkeen ikääntyneitä koskevaan lainsäädäntöön ja yhteiskunnassa tehtävien päätösten valmisteluun.

– Vuoden 2021 lopussa köyhysrajan alapuolella eli 226 000 eläkeläistä (15,8 %). Köyhyys- tai syrjäytymisriskissä eli 248 000 eläkeläistä (17,3 %). Sosioekonomisista ryhmistä pienituloisia on eniten eläkeläisten ryhmässä, ja määrä on kasvanut viime vuosina. Valtiovarainministeriön esittämää vaihtoehtoja julkisen talouden tasapainottamiseksi ei tule toteuttaa niin, että vähävaraiset eläkkeensaajat tästä joutuisivat kärsimään. Heitä ei tule säästää hengiltä, toteaa EKL:n valtuuston puheenjohtaja **Mirja Janérus**.

Eläkeläisköyhyyden nurjuttamiseksi on tehtävä toimenpideohjelma, jolla ongelma poistetaan maastamme. Toisin kuin valtiovarainministeriön laatimassa listassa on esitetty, tulee eläkkeiden indeksikorotukset toteuttaa täysimääräisesti ja inflaation jatkuessa korkeana puolivuositain. Kansaneläkkeeseen on toteutettava tasokorotus, pelkkä takuueläkkeen korottaminen ei ole riittävä toimenpide. Se myös heikentää työnteon kannustavuutta erityisesti matalapalkka-aloilla.

– Pientä työeläkettä saavien asemaa on parannettava lieventämällä kansaneläkkeen ja työeläkkeiden yhteensovittamista 50 prosentista 40 prosenttiin. Tämä myös parantaisi työnteon kannustavuutta. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden maksutaakkaa on kevennettävä yhdistämällä palvelu-, matka-, ja lääkemaksukatot yhdeksi maksukatoksi, jonka tason tulee olla korkeintaan kuukaudessa maksettavan takuueläkkeen suuruinen. Eläkkeensaajien asumistukea ei saa heikentää. Vuonna 2021 eläkkeensaajan asumistukea sai 210 441 henkilöä. Saajista 92 % asui yksin joulukuussa 2021. Asumiskustannusten hurja nousuvauhti (Omakotiliitto 8.3.2023) tulee vain lisäämään asumistuen tarvetta tulevaisuudessa, Mirja Janérus jatkaa.

Ikääntyneiden osallisuutta on vahvistettava

– Huomisen Kynnyksellä 2022 tutkimuksesta kävi ilmi, että enemmistö (57 %) 55–84 vuotiaista kansalaisista meri arvioi, että ikääntyneitä kohdellaan nykyisin toisen luokan kansalaisina. Vieläkin useampi (71 %) uskoo, että yhteiskunnassamme on paljon ikään perustuvaa syrjintää. Eduskunnan ja maahamen muodostettavan hallituksen on ulotettava ikävaikutusten arviointi kaikkeen ikääntyneitä koskevaan lainsäädäntöön ja yhteiskunnassa tehtävien päätösten valmisteluun. Arviointi on tehtävä jo tulevan hallitusohjelman osalta, toteaa puolestaan EKL:n hallituksen puheenjohtaja **Simo Paassilta**.
Ikääntyneen väestön osallisuus, syrjinnän ja syrjäytymisen estäminen tukevat yhteiskunnan ja talouden suotuisaa kehitystä. Ikäsyrjintään on puututtava lainsäädännöllä ja myös kansainvälistä säädöspohjaa vahvistamalla. Kaikille sitä tarvitseville on tarjottava mahdollisuus ei-digitaalisiin henkilökohtaisiin palveluihin. Kunnat tulee velvoittaa lainsäädännöllä järjestämään ja koordinoimaan digipalveluiden opastusta ja neuvontaa sekä tarjoamaan asiointikanavaa digitaattomille. Eläkkeen rinnalla tehdyn palkkatyön verotuksen tulee olla kannustavaa, joten eriytetään eläke- ja palkkatulon verotus toisistaan. Näin saadaan mittava määrä elämäkokemusta ja osaamista takaisin työelämään.

Toteutetaan vihreää siirtymää oikeudenmukaisesti
– Huomisen kynnyksellä -tutkimuksen mukaan 45 prosenttia iäkkäistä haluaa muuttaa elintapaan ilmaston kannalta kestäviksi. Heille on annettava mahdollisuus osaltaan rakentaa kestävä yhteiskunta. Tuetaan ikääntyneiden asuntojen kunnostamista esteettömmiksi ja energiatehokkaiksi. Verotuksen kotitalousvähennyksen rinnalle on luotava pienituloisille vastaavan suuruinen samansuuruisen tukeen kuin pariskunnilla. Joukkoliikenteen tukea on lisättävä, sillä se on ympäristöystävällistä ja lisäksi se tukee iäkkäiden yhdenvertaisuutta, kotona asumista ja palveluiden saavutettavuutta, päättää Simo Paassilta.

Kanta-lääkityslista 2030, omatoiminen lääkityslistan ylläpito vielä tärkeää

Maaliskuussa Lääkehoidon onnistumisen avaimet -tapahtumassa kuultiin asiantuntijaluentoja ja keskusteluja, joissa kerrottiin lääkehoidon onnistumista tukevista toimista. Lääkehoidon parveiden huollon ammattilaisten yhteinen, valtakunnallinen teemapäivä.

Tavoitteena sähköisessä muodossa oleva Kanta-lääkityslista

Tällä hetkellä tiedot kansalaisen lääkkeitä ovat hajallaan eri tietolähteissä ja järjestelmissä. Kokonaisuuden hahmottaminen on vaikeaa.

Rakenteilla on sähköisessä muodossa oleva Kanta-lääkityslista, jossa tulee olemaan ajantasainen tieto kunkin kansalaisen käytössä olevista lääkkeitä. Uudistuksen ensimmäinen vaihe on jo käynnissä: Reseptikeskuksen reseptitietokantaa valmistellaan kansallista lääkityslistaa varten.

Varsinaisen kansallisen lääkityslistan toteutuksen toinen vaihe tapahtuu vuosina 2025–2027. Silloin reseptillä määrättyjen lääkkeiden lääkitystiedot ovat ajantasaisina Reseptikeskuksessa. Arviolta vasta vuonna 2030 Reseptikeskuksessa on Kanta-lääkityslista, joka sisältää kaikki henkilön käytössä olevat lääkkeet, myös itsehoitolääkkeet ja tiedot lääkkeiden lopettamisista.

Ajantasaisen lääkityslistan omatoiminen ylläpito tärkeää

Kansallisen Kanta-lääkityslistan valmistuminen kestää vuosia. Siksi on tärkeää, että jokainen pitää yllä omaa lääkityslistansa, joka on yhteenvedo kaikista omista, käytössä olevista lääkkeitä, itsehoitolääkkeistä ja ravintolisistä. Listan voi ottaa mukaan asioitessaan terveydenhuollossa.

Listaa pitää muistaa päivittää aina, kun lääkityksessä tapahtuu muutoksia. Apua lääkityslistan laatimiseen voi pyytää terveydenhuollosta tai apteekista.

Oman lääkehoidon kirjaamista varten voi kysyä myös apteekista ns. LOTTA-listaa. Lista auttaa kartoittamaan lääkehoidon toteutukseen liittyviä riskitekijöitä. Jos vastaat useaan listan kysymykseen ”kyllä” tai ”en osaa sanoa” tai mikäli tarkistuslistan täyttämisen herättää kysymyksiä, ota yhteyttä apteekkiin, tai oman hoitoyksikkösi lääkäriin tai sairaanhoitajaan.

Sarita Maja-Hellman, Kansallinen lääkeinformaatioyhdyntöjä jäsen, Ajantasainen lääkityslistat -ryhmä

- Läkehoidon onnistumisen avaimet -tapahtuman tallenne on katsottavissa osoitteessa: superliitto.videosync.fi/laakehoidon-paiva-2023
- Läkehoidon päivän suunnittelusta vastaa Kansallinen lääkeinformaatioverkosto: www.fimea.fi/kehittaminen/laakeinformaation_kehittaminen/laakeinformaatioverkosto
- Läkehoidon onnistumisen tarkistuslista LOTTA 8 kysymystä lääkheidostasi: www.fimea.fi/documents/160140/762468/Lotta_kyselylomake_FINAL.pdf

Toteutuuko riittävä sosiaaliturva ihmisoikeutena Suomessa?

Vuoden 2023 eduskuntavaalikeskustelussa nousi esiin monen puolueen halu tehdä syviä leikkauksia sosiaaliturvaan. Alkusuysäys keskustelulle olivat valtiovarainministeriön madonluvat, joiden mukaan tulevana vaalikautena on valtion menoja leikkattava kuusi miljardia euroa ja seuraavalla kolme. Valtiovarainministeriö otti sosiaaliturvan keskeisesti mukaan, kun se esitteli leikkausten toteuttamisvaihtoehtoja.

Ministeriötä ei näytä huolestuttavan se, että Euroopan neuvosto totesi helmikuussa 2023 jo kolmannen kerran Suomen perusturvan olevan liian alhainen. Suomi on jo kymmenen vuotta rikkonut kansainvälistä oikeutta sosiaaliturvan heikkouden vuoksi.

Euroopan neuvostosta ja kansainvälisestä oikeudesta piittaamatta valtiovarainministeriö vaatii ehdottomasti uusia leikkauksia ja nimenomaan kaikkein haavoittuvammalle väestöosalle. Näin ministeriö on toiminut jo 1990-luvun lamasta lähtien.

Valtiovarainministeriö ei esitä supistuksia yritystukiin, joita jaetaan vuosittain 15 miljardia. Näitä tukia saavat myös kannattavat yritykset, eivät pelkästään heikosti kannattavat. Yritystukiin ei puututa, koska Elinkeinoelämän Keskusliitto vastustaa.

Näyttää siltä, että Valtiovarainministeriö (VM) ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitos (ETLA) vuorottelevat esittäessään keinoja, miten vaikeuttaa haavoittuvimmassa asemassa

olevien kansalaisten elämää. Perusteet etuuksien heikennyksille ovat kuitenkin aina samat: työllisyysastetta halutaan lisätä niin, että kotiin makamaan jääminen tukien varaan ei ole kannattavaa.

Muutama vuosi sitten VM vaati jyrkästi ikääntyneiden työntekijöiden ansiosidon naisten lisäpäivien poistamista työttömyysturvassa. Näin tehtiinkin vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiden kohdalla. Harva työnantaja ottaa yli kuusikymppistä työhön, joten muutoksen seurauksena ikääntynyt työntö joutuu tulevaisuudessa elämänsä monia vuosia pelkän työmarkkinatuen varassa ennen kuin saavuttaa eläkeiän.

Muutoksen lähtökohta on oletamus, että työtön ei viitsi hakea työtä, joten häntä tulee kannustaa heikentämällä sosiaaliturva minimiin. Siihen tosiasiaan VM ei kiinnittänyt huomiota, että työnantaja päättää sen, kuka palkataan, ei työtön.

Tämän jälkeen esitysruoron otti ETLA, joka on vaatinut jyrkkään säävyn työttömyysturvan enimmäispäivien puolettamista. Tutkimuslaitoksen mukaan se riittää ja sen jälkeen työtön voi liittyä leipäjonoon. Työmarkkinatuen määrä on jo kolmannen kerran todettu selvästi (*manifestly*) riittämättömäksi. Ensinn haluttiin kyykkyyden ikääntyneet työntekijät ja nyt kaikki muutkin. Ajattelun pohjana on se, että työtön on itse syypää tilanteeseensa ja siksi yhteiskunnan tuen tulee olla minimaalista.

Viimeksi VM on vaatinut eläkkeiden indeksikorotuksiin

Suomi on jo kymmenen vuotta rikkonut kansainvälistä oikeutta sosiaaliturvan heikkouden vuoksi.

puuttamista. Tällöinkään siellä ei olla huolestuneita kansaneläkeläisistä, joiden eläkkeen taso on riittämätön eurooppalaisella mittapuulla tarkasteltuna. Tuhannet kansaneläkeläiset joutuvat päivittäin tekemään valinnan, ostaako tarvitsemaansa lääkettä vai ruokaa. Kansainväliset sopimukset, joihin Suomi on liittynyt, eivät hetkauta valtiovarainministeriötä, kun se haluaa panna kaikkein vähätuluisimmat kansantalouden kestävyysvajeen korjaajaksi. Vähätuloisiin on helppo kohdistaa etuuksien leikkauksia, koska heillä ei ole takanaan EK:n kaltaista vahvaa järjestöä, joka voisi ryhtyä torjuntataisteluun.

Perusturvan varassa elää satoja tuhansia suomalaisia ja heidän mahdollisuutensa osallistua normaaliin yhteiskuntaelämään on mahdotonta, kun päällimmäisenä on huoli joka päiväisestä leivästä. Ainoastaan leipäjonosta saatu ruokaa auttaa heitä pysymään elämän määrän on jo kolmannen kerran todettu selvästi (*manifestly*) riittämättömäksi. Ensinn haluttiin kyykkyyden ikääntyneet työntekijät ja nyt kaikki muutkin. Ajattelun pohjana on se, että työtön on itse syypää tilanteeseensa ja siksi yhteiskunnan tuen tulee olla minimaalista.

Monissa kodeissa lapset joutuvat elämään viikonlopun tyhjin vatsoin odottaen maanantaita, jolloin koulussa saa ruokaa. Lapsiköyhyyden on myös johtanut huostaanottojen räjähdykselliseen kasvuun, mutta sehän ei valtiovarainministeriötä näytä huolettavan.

Jos valtiovarainministeriön madonluvat toteutetaan täysimääräisinä, kuten monien puolueiden eduskuntavaalikeskusteluissa esittämien näkemysten perusteella näyttää, on olemassa vaara, että yhteiskuntamme koherenssi murtuu.

Jopa sisäinen turvallisuus voi olla vaarassa syrjäytyneen nuorison jengiytyessä. Miljoonat kansalaiset kokevat olevansa arvottomia heittopusseja, joilla on merkitystä vain valtiontalouden tasapainottajana. Käsite siitä, että riittävä sosiaaliturva on ihmisoikeus, ei näytä saavan kannatusta VM:ssä, vaikka periaatteen juuret ovat YK:n ihmisoikeuksien julistuksessa vuodelta 1948.

Valtiovarainministeriöllä on Suomessa suuri valta. Poliittikot noudattavat VM:n johdon määräyksiä, kuten eduskuntavaalikeskustelusta oli pääteltävissä. Siksi olisi tärkeää, että VM toimissaan ottaisi huomioon myös sosiaaliset ihmisoikeudet, jotta perustuslakikin edellyttäisi.

Perus- ja ihmisoikeuksien edistäminen on kaikkien virkamiesten velvollisuus eikä leikkausten tekeminen työttömyysturvan alarajalla kamppailevien kansalaisten etuuksiin viimeinen luuku on heiltä sulkeutumassa, sillä jaettavaa ruokaa on yhä vähemmän.

Monissa kodeissa lapset joutuvat elämään viikonlopun tyhjin vatsoin odottaen maanantaita, jolloin koulussa saa ruokaa. Lapsiköyhyyden on myös johtanut huostaanottojen räjähdykselliseen kasvuun, mutta sehän ei valtiovarainministeriötä näytä huolettavan.

Yrjö Mattila, Ihmisoikeusvaltuuskunnan jäsen, Suomen Sosiaalioikeudellisen seuran puheenjohtaja
www.sosiaalioikeus.fi

lääkäriluvun saaneet ovat hyviä ja osaavia lääkäreitä eli siitä ei ole kyse, vaan ja ainoastaan kielitaidosta.

Kaikki yhteisöt, joille lähimmie vetoomuksemme, ovat mukana useissa kansallisissa työryhmissä sekä erilaisissa potilas- ja asiakasturvallisuuden foorumeilla, joilla käsitellään potilaisiin liittyviä asioita. Kaikki yhteisöt ilmoittivat vastauksissaan, että ne ottavat esille nyt nostamme asian ja osa myös ilmoitti, että ne ottavat asian käsiteltäväksi omassa hallituksissaan.

Saatujen vastausten perusteella liiton hallitus kiitti kaikkia vastaajia ymmärryksestä asialle ja pyysi heiltä kommentteja vuoden 2024 alkupuolella kommentoimaan liitolle mitä he tehneet asian eteen ja miten asia on edennyt.

Veijo Lehto, varatuomari Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL, hallituksen jäsen
EKL:n Helsingin piirin puheenjohtaja

Ilmajoen Kotokartanon yleisötilat täyttyivät tiedonjanoista kuulijoista, kun Kotopysäkki-yhteisö järjesti viihteellisen tapahtuman, jossa kuultiin paikkakunnalla toimivien sote-yhdistysten, seurakunnan ja Kehittämisyhdistys Liiverin terveysalan palveluista. Kuva: Toive Tynjälä.

Mitä, mistä ja miten? – Ilmajoella jaetaan tietoa sote-palveluista

Hyvinvointialueiden sote-palvelujen käyttäjät ovat ottaneet hämmennyneinä yhteyttä kuka mihinkin palveluyksikköön. Monesti vastaus on ollut epämääräinen tai ei oon -tapainen. Ilmajoella otettiin harkkää sarvista, jotta kansalaiset löytäisivät palvelut oikeasta paikasta ja oikeaan aikaan. Kotopysäkki järjesti keväällä Palvelukeskus Kotokartanossa kuukausittain viihteellisen ohjelman lomassa hyvinvointipalveluihin liittyviä tietoiskuja.

Esimerkiksi maaliskuussa apteekki kertoi, kuinka apteekkipalvelut muuttavat hyvinvointialueilla. Vanhusten palvelut olivat teemana huhtikuussa. Kuuloalan epäileville Länsi-Suomen kuulopiirin varapuheenjohtaja Sirkka-Liisa Hakala-Rahko valaisi asiaa.

– Kun kuulokojeen käyttäjä menee nukuksen vaatimaan leikkaukseen, kannattaa ETUKÄTEEN pyytää kommunikaattori heräämään, jotta kuulee, mitä henkilökunta sanoo.

– Jos kuulee häiritsevässä ympäristössä sanan appi, eikä tiedä, oliko se tappi, happi, sappi vai pappi. Silloin kannattaa hakeutua kuulotestiin. Ei kannata pelätä, sillä kuulokojeen käyttäjiä on Suomessa 100 000 kaikissa ikäryhmissä.

Tilaisuudet olivat menestykseeseen tilaisuuteen osallistui lähes sata tiedontarvisijaa. Ilmajoen Eläkkeensaajat yllätti itsensäkin: joka kolmas paikallaolija on ollut Eläkkeensaajien riveistä.

Kampanja vie merkittäviin voittoihin

– Ilmajoen Eläkkeensaajat on puolepoliittisesti sitoutumaton ja se on perustettu 1974. Tarjoamme yhdessäoloa, uusia ystäviä, juttu-hetkiä, vertaistukea, koulutusta ja hyvää mieltä, sihteeri Riitta Kivimäki aloitti yhdistyessettelyn.

– Keväällä meillä oli muun muassa Paritanssin jatkokurssi, Karaokekurssi, Järjestötoiminnan ABC, Kotisivut Yhdistysavaimella jatkokurssi, Kuorokurssi, Opinto-vastaavienkurssi ja Improvisaatio-

Esittelypöydän taakse asettautui osa eläkkeensaajista. Loput olivatkin arpoja ostamassa ja kahvijonossa. Kuvassa Riitta Kivimäki (alavas.), Irma Salmi, Sirkka Nevala, Aira Kuusisto sekä Hely Koskela (takavas.), Rauno Kivimäki, Kirsti Ala-Nikkola ja Veli-Matti Salmi. Kuva: Toive Tynjälä.

kurssi. Meillä pelataan bocciaa, on kuntosalia, lauluryhmää Risto Oja-Lipastin johdolla, kahvittelua, juttuporinaa ja digiopastusta. Eri alojen alustajia käy luennottamassa. Käsiyökerho kokoontuu syksyisin. Vuosittain tutustumme kotimaahan sekä teemme sokkomatkan ja teatterimatkan.

– Toiminnastamme löydät oman yhteisön, jossa voit harrastaa, kohdata uusia ystäviä, oppia uutta ja osallistua. Aktiivisessa porukassa pääset myös vaikuttamaan omaan ja toisten ikäihmisten arjen hyvinvointiin. Yhdessä olemme enemmän, paalutti Riitta Kivimäki.

Helmikuun iltapäivässä viihdytti aiheisiin sopivilla sovituksilla Herralan Hanuristit. Eturivissä Ilmari Pihlajamäki (vas.), Leo Rintanen, Seppo Heikkilä ja takarivissä Arto Kivioja (vas.), Martti Yli-Hannuksela, Margit Eklund ja Reino Haapamäki. Kuva: Toive Tynjälä.

Diabeteslääkkeestä jo puola

– Ruokahalua hillitsevät lääkevalmisteet ovat työntyneet diabeteksen hoidon tielle. Laihdutuslääkkeenäkin käytettävä Ozempic on tarkoitettu kakkostyypin diabeteksen hoitoon. Todelliset tarvitsijat joutuvat odottamaan tarpeettomasti saadakseen pistoslääkettä, joka saattaa puuttua kuukausia apteekista, tiesi kertoa diabetesyhdyshenkilö, sosiaalinen Toive Tynjälä.

– Onnistuin saamaan omasta apteekistamme kyniä niin, että ne riittävät elokuulle asti, mutta jatkosta ei apteekki osaa sanoa. Diabetesta sairastavat elävät pääsääntöisesti onnellista arkea ja jaksavat hyvin. Tauti toki kuormittaa ja edellyttää ennakkosuunnittelua, spontaani tekeminen jää usein pois. Diabetes heikentää myös elämänlaatua ja jaksamista.

– Vaikuttava diabeteksen hoito ja ennaltaehkäisy parantaa sekä kansanterveyttä että kansantaloutta. Ilmajoella on saatavissa hoitovaihtoehtoja ja pääsy diabeteshoitajalle onnistuu, kiittää sosiaalinen Toive Tynjälä.

– Onnistuin saamaan omasta apteekistamme kyniä niin, että ne riittävät elokuulle asti, mutta jatkosta ei apteekki osaa sanoa. Diabetesta sairastavat elävät pääsääntöisesti onnellista arkea ja jaksavat hyvin. Tauti toki kuormittaa ja edellyttää ennakkosuunnittelua, spontaani tekeminen jää usein pois. Diabetes heikentää myös elämänlaatua ja jaksamista.

– Vaikuttava diabeteksen hoito ja ennaltaehkäisy parantaa sekä kansanterveyttä että kansantaloutta. Ilmajoella on saatavissa hoitovaihtoehtoja ja pääsy diabeteshoitajalle onnistuu, kiittää sosiaalinen Toive Tynjälä.

– Vaikuttava diabeteksen hoito ja ennaltaehkäisy parantaa sekä kansanterveyttä että kansantaloutta. Ilmajoella on saatavissa hoitovaihtoehtoja ja pääsy diabeteshoitajalle onnistuu, kiittää sosiaalinen Toive Tynjälä.

– Vaikuttava diabeteksen hoito ja ennaltaehkäisy parantaa sekä kansanterveyttä että kansantaloutta. Ilmajoella on saatavissa hoitovaihtoehtoja ja pääsy diabeteshoitajalle onnistuu, kiittää sosiaalinen Toive Tynjälä.

– Vaikuttava diabeteksen hoito ja ennaltaehkäisy parantaa sekä kansanterveyttä että kansantaloutta. Ilmajoella on saatavissa hoitovaihtoehtoja ja pääsy diabeteshoitajalle onnistuu, kiittää sosiaalinen Toive Tynjälä.

– Vaikuttava diabeteksen hoito ja ennaltaehkäisy parantaa sekä kansanterveyttä että kansantaloutta. Ilmajoella on saatavissa hoitovaihtoehtoja ja pääsy diabeteshoitajalle onnistuu, kiittää sosiaalinen Toive Tynjälä.

– Vaikuttava diabeteksen hoito ja ennaltaehkäisy parantaa sekä kansanterveyttä että kansantaloutta. Ilmajoella on saatavissa hoitovaihtoehtoja ja pääsy diabeteshoitajalle onnistuu, kiittää sosiaalinen Toive Tynjälä.

Elämää muistisairaana ja muistisairaana kanssa

Perustellusti on esitetty, että muistisairaudet kansantautina tulevat lisääntymään. Siitä huolimatta muistisairaiden palvelut laahaavat tarpeiden perässä. Muistisairaat ja heidän läheisensä jäävät usein yksin. Muistisairauksia on diagnosoitu 200 000 ihmisellä ja joka vuosi sairastuu 15 000 lisää.

Aluksi muistisairas ei tunnusta tilannettaan. Syntyä hämmäntäviä, jopa nolottavia tilanteita sekä sairastuneelle että hänen läheisilleen. Muistisairasta tilanne saattaa pelottaa ja pelko siirtyy omaiseenkin. Kaksi pelokasta jää aluksi yksin. Vaikka muistitesti olisi jo tehty, niin se ei välttämättä laukaise palvelujärjestelmää apuineen. Syntyy turvotusta, kun ei ole riittävää kontaktia ammattilaisiin.

Muistisairaus on siinä mielessä kammottava tauti, että samalla tavalla kuin psykoosissa, siihen sairastuneella on välillä kirkkaita hetkiä, jolloin hän ymmärtää täysin tilanteensa. Tilanne tuntuu epätoivoiselta. Voi myös olla syvää epävarmuutta oman ja toisten tekemisten suhteen. Syntyy epäluuloja. Läheiset ja tuttavat joutuvat toisinaan syytteiden kohteiksi: milloin rahapussista on kadonnut rahaa tai koko rahapussi on kateissa, vaikka se löytyy muistisairaan tynnyrin alle piilotettuna varkaalta.

Sairauden edessä muistisairas ei välttämättä tahdo päästää kotiansa kotipalvelun työntekijöitä, etenkin, jos työntekijät vaihtuvat usein. Lähiomaisten näkökulmasta muistisairauksessa on kolme pääjaksota: ennen kotipalvelua, kotipalvelun aikana ja laitoshoitoon jaksota. Niin kauan, kun muistisairas asuu kotonaan, läheiset, usein puoliso, joutuu huolehtimaan sairaan asioista. Käymään hänen kanssaan kaupassa, valvomaan aterioinnin, huolehtimaan lääkärisäkäynnin, varmistamaan siisteydestä ja vaatekuksesta jne. Huoli on jatkuva ja varuillaan ympäri vuorokautista.

Parhaimmillaan naapureista on suuri apu. Kun asujaimisto on vakiintunut tai jos vaikka talotietokunta koetaan turvallisiksi, niin muistisairalle voi muodostua luontainen yhteisö, jossa olla ja liikkua. Tällaisessa yhteisössä ei välttämättä koeta haitaksi, vaikka muistisairas pyrkii sisään vääriin asuntoon tai käy pyytämässä apua puhelimien käytössä. Siellä ei hermostuta, vaikka muistisairas soittaa aamulla kello neljältä ovikelloa ja pyytää kanssaan lenkille.

Naapureiden suhtautumisen voi olla myös negatiivista. Kun muistisairautta tai

naapuria ei tunneta, asenteet voivat sairastunutta kohtaa olla ilkeät, ilkkuvat ja pois-työntävät. Tämä hämmäntää, pelottaa ja itketään muistisairasta. Palvelujärjestelmä ei tunnista näissä tapauksissa verkostotyön tarvetta tai siihen ei ole taitoa tai aikaa.

Vaikka muistisairaus alenta vahvasti ihmisen toimintakykyä, se vaikuttaa merkittävästi myös hänestä huolehtivan henkilön sosiaaliseen elämään. Huolehtimisesta aiheutuva uupumus supistaa sosiaalisen elämän piiriä. Tältä osin läheisen hyvinvointi laskee joskus jopa enemmän kuin muistisairalla itsellään. Sitä palvelujärjestelmä tunnustaa tuskin lainkaan. On jopa selvää viitteitä siitä, että palvelutaloon siirtoa lykätään siisteydestä, että muistisairalla on hänestä hyvää huolta pitävä läheinen.

Tehostetun hoivan paikka on liian vähän. Paikkaa voi joutua odottamaan kohtuuttomasti pitkään, jopa silloinkin, kun kotona ei enää pärjätä. Huoli-ilmoituksia tekevät omaiset ja naapurit. Kun paikka lopulta löytyy, se parhaimmillaan rauhoittaa ja luo turvaa sekä muistisairalle että omaiselle. Hoitava omainen voi aikaisempaa paremmin keskittyä muistisairaan kohtaamisiin ja iloa tuottaviin asioihin.

Kun voimavarat hupenevat muistisairaan fyysisten tarpeiden tyydyttämiseen, henkiset ja hengelliset tarpeet voivat unohtua kokonaan. Muistisairaitakaan ne eivät ole kadonneet. Ihminen ei muutu pelkäämään jonkin sairauden tai vamman kantajaksi. Hän säilyy aina kokonaisena ihmisenä. Tämä on oma tärkeä kokonaisuutensa, johon tässä kirjoituksessa puutun vain tällä maininnalla.

Tehostetun hoidon paikkoja on saatava riittävästi, jotta muistisairas voi kokea olevansa turvassa.

KUVA: BIGNON/REUTERS

naapuria ei tunneta, asenteet voivat sairastunutta kohtaa olla ilkeät, ilkkuvat ja pois-työntävät. Tämä hämmäntää, pelottaa ja itketään muistisairasta. Palvelujärjestelmä ei tunnista näissä tapauksissa verkostotyön tarvetta tai siihen ei ole taitoa tai aikaa.

Vaikka muistisairaus alenta vahvasti ihmisen toimintakykyä, se vaikuttaa merkittävästi myös hänestä huolehtivan henkilön sosiaaliseen elämään. Huolehtimisesta aiheutuva uupumus supistaa sosiaalisen elämän piiriä. Tältä osin läheisen hyvinvointi laskee joskus jopa enemmän kuin muistisairalla itsellään. Sitä palvelujärjestelmä tunnustaa tuskin lainkaan. On jopa selvää viitteitä siitä, että palvelutaloon siirtoa lykätään siisteydestä, että muistisairalla on hänestä hyvää huolta pitävä läheinen.

Tehostetun hoivan paikka on liian vähän. Paikkaa voi joutua odottamaan kohtuuttomasti pitkään, jopa silloinkin, kun kotona ei enää pärjätä. Huoli-ilmoituksia tekevät omaiset ja naapurit. Kun paikka lopulta löytyy, se parhaimmillaan rauhoittaa ja luo turvaa sekä muistisairalle että omaiselle. Hoitava omainen voi aikaisempaa paremmin keskittyä muistisairaan kohtaamisiin ja iloa tuottaviin asioihin.

Kun voimavarat hupenevat muistisairaan fyysisten tarpeiden tyydyttämiseen, henkiset ja hengelliset tarpeet voivat unohtua kokonaan. Muistisairaitakaan ne eivät ole kadonneet. Ihminen ei muutu pelkäämään jonkin sairauden tai vamman kantajaksi. Hän säilyy aina kokonaisena ihmisenä. Tämä on oma tärkeä kokonaisuutensa, johon tässä kirjoituksessa puutun vain tällä maininnalla.

Tehostetun hoidon paikkoja on saatava riittävästi, jotta muistisairas voi kokea olevansa turvassa.

Tehostetun hoidon paikkoja on saatava riittävästi, jotta muistisairas voi kokea olevansa turvassa.

Tehostetun hoidon paikkoja on saatava riittävästi, jotta muistisairas voi kokea olevansa turvassa.

Tehostetun hoidon paikkoja on saatava riittävästi, jotta muistisairas voi kokea olevansa turvassa.

Tehostetun hoidon paikkoja on saatava riittävästi, jotta muistisairas voi kokea olevansa turvassa.

Tehostetun hoidon paikkoja on saatava riittävästi, jotta muistisairas voi kokea olevansa turvassa.

Tehostetun hoidon paikkoja on saatava riittävästi, jotta muistisairas voi kokea olevansa turvassa.

Tehostetun hoidon paikkoja on saatava riittävästi, jotta muistisairas voi kokea olevansa turvassa.

Nokkapokkaa Järvenpäässä

Järvenpään Eläkkeensaajat on reilun 300 jäsenen yhdistys. Pysäytyskuva yhdistyksestä antaa käsityksen virkeästä ja resursseiltaan optimaalisesta yhteisöstä. Talous on kunnossa, toimitilat ovat jopa loisteliaat, kerhot toimivat vireästi ja koulutukseen osallistutaan aktiivisesti.

Kun painetaan play-nappulaa, kuva muuttuu. Yhdistyksen toimintaa uhkaa säännöllisin väliajoin toimitilojen menetys. Sillä olisi musertava vaikutus. Toimitilat ovat olleet yhdistyksen käytössä koko sen 50-vuotisen toiminnan ajan. Kerhot ovat muotoutuneet tilojen mukaan ja Seuratalo on tullut monelle toiseksi kodiksi. Jäsenet kokevat kaupungin uhkaavan heidän harrastustaan vuodesta toiseen. Nykyistä edellinen puheenjohtaja **Viljo Smed** muistutti hallituksen kokouksen talousasioissa tästä mustasta pilvestä ja halusi säilyttää tiillä sellaisen tilo- ja rahasyöppö. Siellä toimivien eläkeläisten on ymmärrettävä kaupungin rahahuolet ja tehtävä yhteistyötä. Eläkeläisten muutosvastaarinta on kovaa ja sitä yritetään keskustelemalla vähentää.

Kaupungin virkamiesten näkemys 2022

Järvenpää on kasvanut monia vuosia hyvän sijaintinsa vuoksi. Se on vaatinut kaupungin investoimaan kouluihin ja päiväkoteihin. Talous on tiukalla ja säästökohteita on pakko löytää. Kaupungin omistuksessa on useita kiinteistöjä, jotka ovat monien eri järjestöjen käytössä. Niistä ei ole tiloja, mutta kunnossapito vaatii

Järvenpään Seuratalo.

vuosittain paljon rahaa. Siksi on järkevää siirtää toimintoja niin, että jotkut tilat ovat kovassa käytössä ja jotkut jäävät tyhjiin. Seuratalo on suuruutensa vuoksi yksi rahasyöppö. Siellä toimivien eläkeläisten on ymmärrettävä kaupungin rahahuolet ja tehtävä yhteistyötä. Eläkeläisten muutosvastaarinta on kovaa ja sitä yritetään keskustelemalla vähentää.

Järjestöjen näkemys

Järvenpään kaupunki on saanut aikanaan Seuratalon ilmaiseksi, jotta se ylläpitää taloa eläkeläisten toiminnan turvaamiseksi. Talo on suojeltu, eikä sitä voida purkaa. Virkamiehet ovat pitäneet yhdistysten edustajille keskustelutilaisuuksia. Ne ovat olleet tarkkaan suunniteltuja niin, että vain virka-

Pitkään jatkunut löyhässä hirsessä odottelu nostaa esiin tyytymättömyyttä ja katkeruutta virkamiehiä kohtaan. Niitä samoja ihmisiä kohtaan, jotka saavat osan palkastaan myös eläkkeestä maksetuilla veroilla. Meille ei ole osoitettu sellaisia tiloja, joita tilaa vaativat kerhomme, boccia, tuoli-jumppa ja kuoro voivat käyttää. Eikö kaupungin pitäisi olla kiitollinen, että järjestöt pitävät eläkeläisiä harrastamassa ja liikkumassa, vaikka se kuuluu kaupungin tehtäväkuvaan.

Vaikuttamisen tulos

Kaupunginvaltuustoon on jo yli kymmenen vuoden ajan päässyt yhdistyksestä vähintään yksi henkilö. Siksi hallitus on ollut aina tietoinen niistä tuulista, jotka puhaltavat virkamiesten työpöydiltä eläkeläisten arkeen. Seuratalon käytön lopettaminen on saatu aina torpattua. Siitä huolimatta virkamiehet nostavat aina uudelleen ja uudelleen suunnitelmansa päätettäväksi.

Yhdistys on saanut nykyisen kaupungin hallituksen puheenjohtajan ottopojakseen jo useita vuosia sitten. Hän on niin nuori, että sopii jäsenistön lasenlapsiksi. Tämä reipas nuori on vierailut kutsuttuna Tiistaikerhossa kaksi kertaa vuodessa, myös vaalien jälkeen. Nuoren ja yhdistyksen jäsenten välillä on syntynyt luottamusuhde, jota käytetään kiperissä paikoissa.

Omat edustajat kaupungin hallinnossa ja hallituksen puheen-

johtaja käynnistivät pitkän prosessin viranhaltijoiden suunnitelman mitätöimiseksi. Hyvinvointilautakunnan päätös oli ensimmäinen hyvä tulos. Vain kaksi jäsentä äänesti muutoksen puolesta. Kaupungin hallitus ja lopuksi valtuusto päätyivät eräiden keskustelujen jälkeen säilyttämään Seuratalon toiminnan nykyisellään. Tämä oli kunnias voitto eläkeläisten terveyden ja hyvinvoinnin puolesta. Järjestöjen vastaavat ovat kuitenkin suu supussa, koska he tietävät, että virkamies ei luovuta ja seuraavaa ottelua odotellaan.

Arvi Herttua, varapuheenjohtaja Järvenpään Eläkkeensaajat

Arvi Herttualta on ilmestynyt aihetta ja yhdistyksen muutakin toimintaa käsittelevä kirja: *Sointulan Eläkkeensaajat. Saatavana kirjakaupoista ja Stevin kirjastosta. Kuva: Anneli Velho.*

Eläkkeensaajien määrä kasvaa Suomessa

Suomessa oli viime vuonna 1,6 miljoonaa henkilöä, jotka saivat eläkettä. Samaan aikaan työeläkeyhtiöiden varallisuus pieneni. Asiaa ei kuitenkaan tarvitse murehtia, koska rahat eläkkeisiin riittävät.

Suomessa oli viime vuonna 1,6 miljoonaa eläkkeensaajaa. Joka kolmas yli 16-vuotias suomalainen on eläkkeellä. Heidän määränsä kasvaa. On arvioitu, että eläkeläisten määrä kasvaa vielä noin 10 vuoden ajan. Kun eläkkeensaajien määrä kasvaa, se vaikuttaa koko eläkejärjestelmään, esimerkiksi siihen kuinka suuria eläkkeitä voidaan maksaa, tai milloin töistä voi jäädä eläkkeelle.

Suurin osa työeläkkeistä maksetaan eläkemaksuilla, jotka saadaan työssäkäyville ihmisiltä. Eläketurvakeskus on arvioinut, että tulevaisuudessa eläkemaksuja tarvitaan vielä enemmän.

Työeläkeyhtiöiden varat vähenivät

Viime vuonna työeläkeyhtiöiden varat vähenivät. Tämä johtui siitä, että eläkeyhtiöiden sijoitukset tuottivat vähemmän kuin aikaisemmin. Varat on sijoitettu monipuolisesti, mutta silti sijoitusten tuotto laski. Sijoitusten pienemiseen vaikutti erityisesti sota.

Viime vuoden lopussa työeläkeyhtiöiden varat olivat 243 miljardia euroa. Se on 16 miljardia vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Varoja on kuitenkin paljon, joten niiden riittämisestä ei tarvitse vielä kantaa isoa huolta.

Suomessa eläkettä maksaa pääasiassa joko työeläkeyhtiö tai Kela. Suomen työeläkeyhtiöistä suurimmat ovat Varma ja Ilmarinen, jotka vakuuttavat yksityisen sektorin työntekijöitä. Näiden ohella iso työeläkeyhtiö on myös Keva, joka vakuuttaa kuntien, valtion ja muiden julkisen sektorin työntekijöiden eläkkeitä.

- Eläkkeensaajia oli viime vuonna Suomessa 1,6 miljoonaa.
- Työeläkevarat pienenevät viime vuonna.
- Keskieläke oli viime vuonna 1 845 €/kk.
- Miehillä oli suuremmat eläkkeet kuin naisilla.

Vuoden 2022 keskieläke oli 1 845 euroa

Viime vuonna keskieläke nousi ensimmäistä kertaa yli 1 800 euron. Keskieläke sisältää henkilön työeläkkeen, kansaneläkkeen, tietyt erityiseläkkeet sekä takuueläkkeen. Miesten keskieläke oli 2 070 euroa ja naisten keskieläke oli 1 658 euroa. Miehillä oli selvästi paremmat eläkkeet kuin naisilla. Naiset ovat tehneet useammin työtä, jossa on pieni palkka. Naiset ovat olleet myös poissa työstä miehiä useammin, koska he ovat hoitaneet pieniä lapsia kotona. Lähes 70 prosenttia suomalaisista eläkeläisistä sai eläkettä alle 2 000 euroa kuukaudessa ja heistä suurin osa on naisia. Vastaavasti erittäin suurta eläkettä saavat ovat useammin miehiä.

Eläkkeiden koossa oli myös erittäin isoja alueellisia eroja. Suurimpia keskieläkkeitä maksettiin Uudenmaan kunnissa. Pienimpiä keskieläkkeitä maksettiin Etelä-Pohjanmaalla.

Keskieläkkeen ohella Suomessa käytetään eläkkeiden tarkasteluun myös mediaanieläkettä. Viime vuonna mediaanieläke oli Suomessa 1 614 euroa kuukaudessa. Mediaanieläke on siis keskieläkettä yli 200 euroa pienempi.

Mediaani tarkoittaa sitä, että kaikki eläkkeet ovat listassa suuruuden mukaan ja mediaani on keskellä. Toisin sanoen siis noin puolet suomalaisista eläkeläisistä tienaa mediaania enemmän ja puolet mediaania vähemmän.

Eläkkeensaajien Keskusliitto on arvostellut keskieläkkeen laskemista. Arvostelun syynä on se, että keskieläkettä nostavat ylöspäin erittäin isot eläkkeet. Kuitenkin suuri osa eläkkeistä jää keskieläkkeen alapuolelle. Keskieläkettä nostavat erityisesti uudet eläkkeet, jotka ovat usein korkeampia kuin jo ennestään maksussa olevat.

Lähteet: Yle, Eläketurvakeskus

Juhannuksen viettoon!

Juhannustanssit, kokko järven rannalla, hyvää ruokaa ja kylpylän kaikki palvelut.

Tule viettämään kanssamme juhannusta!

Varaa kylpyläloma juhannukseen ja nauti kesästä! Kun varaat vähintään 2 yötä, saat -20% alennuksen!

- Rannalla haitaristi, juhannustanssit ja kokko
- Kesäterassi avoinna
- Juhannusbuffe klo 17-21
- Tanssit ravintolassa: **Ari Lavu & Wire**
- Kylpylä, day spa, aktiviteetit, luonto - kaikki samassa kohteessa!

Katso juhannuksen ohjelma:
www.peurunka.fi/juhannus

Soita ja kysy lisää!
020 751 6300

tai peurunka@peurunka.fi
Puh. hinta 8,35 snt/puh + 16,69 snt/min.

Tutustu Peurunkaan:
www.peurunka.fi

PEURUNGANTIE 85, LAUKAA
vain 30 min. Jyväskylästä!

Peurunka
Spa & resort

Perttu Hietanen kotipihallaan Porvoon Pappilammella 11.3.2022. Kuva: Itävälä / Marko Wahlström.

Perttu Hietasen Veljelleni Ukrainassa -runo

Veljeni Ukrainassa olen sinusta kaukana mutta katselemme öisin samaa taivasta. Veljeni Ukrainassa katson tähdenlentoja sinun taivaallasi lentää tappavia pommeja Veljeni Ukrainassa olen täällä turvassa kun tänäänkin sinä kohtaat kuolemaa Veljeni Ukrainassa, kun sytytän joulun kynttilää ajattelen katsovani kanssasi samaa liekkiä

Niin kauan kun sinä jaksat on toivoa myös minulla kun varjelet vapauttasi varjelet myös minua

Veljeni Ukrainassa sinä jaksat hengittää vaikka kaupunkisi on raunioina ja pimeä Veljeni Ukrainassa, olet rakkaistasi erossa et voi syleillä heitä, sydän pakahuu kaipuusta

niin kauan kun sinä jaksat on toivoa myös minulla kun suojelet vapauttasi suojelet myös minua

Veljeni Ukrainassa sinä jaksat uskoa vaikka sinua päin ryntää vainolaisen armeija Veljeni Ukrainassa tahdon rinnallasi seisoa minun sydämeni lyö sydämesi tahdissa

niin kauan kun sinä jaksat on toivoa myös minulla kun puolustat vapauttasi puolustat myös minua Veljeni Ukrainassa, kiitän sinua Kun tämän sodan voitat, silloin voittaa maailma

Perttu Hietanen meditoi kitaransa kanssa

Perttu Hietanen löysi Eino Leinon runot 70-luvulla ja pian nuoren tekijän säveltämät kappaleet nousivat suursuosioon Vesa-Matti Loirin tulkitsemina. Säveltämisen lisäksi Hietanen esiintyy ja kirjoittaa runoja.

Perttu Hietanen, 72, varttui rajavyöhykkeellä Imatralla, jossa hänen isänsä työskenteli rajavartiostossa. Perheeseen kuului myös äiti sekä sisarus, joita Hietasella oli seitsemän. Hän kertoo, ettei kodissa juuri luettu kirjoja tai harrastettu musiikkia.

– Teini-ikäisenä tutustuin popmusiikkiin ja aloin kuunnella radiosta listaohjelmaa, jossa soitettiin muun muassa Beatlesia ja Seekersiä. Ensimmäisillä kesäansioillani ostin kitaran, ja aloin opetella sointuja ja säestyksiä. Iltaisin istuin kitarani kanssa pihalla tunnelmoimassa.

1970-luvun puolivälissä Hietanen osti Kirjavintistä ensimmäisen Leino-kirjansa, Hymyilevän Apollon.

– Se oli vaikuttava kirja ja ehkä samalla portti muuhunkin vanhempaan suomalaiseseen runouteen.

Pian Hietanen alkoi tehdä Leinon runoihin sävellyksiä. Kesällä 1975 hän esitti niitä pienessä ystäväporukassa itseään kitaralla säestäen. Palaute oli hyvää, ja Hietanen teki parikymmentä Leino-kappaletta sisältäneen demon toisen kitaristin ja äänittäjän kanssa.

Vesa-Matti Loiri oli jo aiemmin laulanut levyllä Kai Chydeniuksen säveltämät Nocturnen ja Lapin kesän.

Eino Leino. Kuva Museovirasto

– Hän oli esittänyt ne vastaansanomattomasti ja ihailin Veskua muutenkin. Hän oli oikeastaan ainut, jota toivoin laulujeni tulkiksi.

Syksyllä 1977 Loirilla oli Helsingissä Tavastiella keikka, jota Hietanen meni katsomaan.

– Keikan jälkeen menin takahuoneeseen ja esittäydin. Kiitin Veskua keikasta, annoin c-kasetin kuunneltavaksi ja sain hänen puhelinnumeronsa.

Parin viikon päästä Loiri kertoi puhelimesta pitävänsä Hietasen Leino-lauluista ja levyttävänsä niitä mielellään, minkä jälkeen Hietanen alkoi etsiä sovittajaa ja kustantajaa.

– En tuntenut Taisto Wessliniä entuudestaan. Kuvainnollisesti sanoen: löysin hänet sovittajaksi puhelintuuletusta. Sovitustyön ja studio-session rahoittajaksi tuli puolituttuni. Oli siinä monta sattumaa ja projekti olisi voinut kompastua moneenkin vaiheeseen.

Runonlausuntaa ja tulkintaa

Hietanen oli mukana studiossa, kun Loirin lauluosuudet äänitettiin.

– Innostuin kuulemastani ja olin tyytyväinen, että olin uskaltanut pyytää häntä projektiin. Lopputulos oli valtavan hieno, paljon parempi kuin mitä olin kuvitellut. Suurmenestystä en mitenkään osannut odottaa.

Vuonna 1978 ilmestynyt Eino Leino -levy on myyty noin 120 000 kappaletta. Sittemmin Loiri levytti vielä kolme muuta Hietasen säveltämää menestyntä Leino-albumia (1980, 1985 ja 2001).

– Ensimmäisestä levytyksestä jäi joitakin kappaleita käyttämättä. Tein muutamia lisäsävellyksiä, joten Leino 2 oli helppo toteuttaa. Sittemmin palasin Leinon koottujen pariin ja muutamia vuosia myöhemmin syntyi Leino 3. Leino 4 tehtiin Veskun aloitteesta. Siihen esimme Leinol-ta joitakin humoristisempia runoja.

Kolmella ensimmäisellä levyllä sovittajana toimi Taisto Wesslin ja neljännellä Peter Lerche, josta oli tullut Loirin vakiosäestäjä ja sovittaja.

– Molemmat onnistuivat sovituksissa hyvin. Wesslin muutti kyllä trubaduurimaisen alkuperäisen musiikkini viihteellisemmäksi, mutta myös se toimi mainiosti. Tosin olen kuullut noista kappaleista monia konserttiversioita, joissa Peter Lerchen sovitukset ovat paljon lähempänä alkuperäistä ideaani.

Hietanen tekee lähes kaiken musiikkinsa kitaralla tapaillen ja tunnelmoiden. Hän pitää

itseään enemmän runonlausujana tai tulkitsijana kuin säveltäjänä.

– Leinon runot ovat parhaimmillaan lauluja jo ilman säveltämistä. Tärkeintä on esittäjän oma suhde tekstiin ja tunne. Ei musiikillinen kikkailu tai briljeeraus, enkä niitä osaisikaan.

Hietanen kertoo Maarit Niiniluodon arvioineen, että hänen sävellyksensä nousevat kansanlauluista ja vanhoista Suomi-iskelmistä.

– Tuo oli hyvin sanottu. Lisäksi mukana voi olla muunmaalaisiakin vaikutteita, kuten työväenlauluja tai muita vasemmiston lempilauluja eri puolilta maailmaa. Esimerkiksi Teodorakisin, Vysotskin ja Brelin musiikkia on tullut kuultua.

Vesa-Matti Loiri. Kuva Museovirasto

Uudet tekijät tervetulleita

Pitkään Porvoossa asunut Hietanen kertoo meditoivansa kitaransa kanssa edelleen lähes päivittäin.

– Muutaman Leinon runon ympärillä kaartelen vieläkin ja joitakin uusia Leino-lauluja olen esittänytkin, esimerkiksi runon Juhannus 1918 Eino Leino -seuran -tilaisuudessa.

Vuosikymmenten mittaan monet muutkin ovat säveltäneet Leinon runoja.

– Uudet säveltäjät ja tulkitsijat ovat ehdottomasti tervetulleita, Hietanen kannustaa.

Hietanen on säveltänyt paljon myös elokuvamusiiikkia, erityisesti porvoolaisen elokuvantekijän Petteri Saarion luontodokumentteihin. Lisäksi hän on säveltänyt Runebergin Vänrikki Stoolin tarinoiden runoja (Balladi Suomen sodasta -teos), useiden suomalaisten runoilijoiden tekstejä Suomen sisällissodan ajalta (Niin muistan -teos) sekä mm. Anna Ahmatovan, Larin-Kyöstin, Tove Janssonin, P. Mustapään, Lauri Viidan ja Kantelettaren runoja. Hietanen on esittänyt itsekin tuotantaan myös Tuima-yhtyeensä kanssa.

Hietanen kertoo opetelleen viime vuosina kirjoittamaan runoja.

– Porvoon-aiheinen sarjani odottelee esittämistä. Tuoreinta tuotantoani ovat Ukraina-aiheiset runot ja laulut, joita olen esittänyt pienessä piirissä.

Juhana Unkuri

Pohjanmaalla murteiden sekamelska

Pohjanmaan kolmessa maakunnassa on monenlaisia murre-eroja. Pääosa murreanoista on tullut ruotsin kielestä, mutta moni viittaa venäjäänkin. Etelä-Pohjanmaalle on perustettu oma Murreseura Krannit. Se järjesti yhteistyössä Pirttikylän nuorisoseuran kanssa Närpiössä ruottalaisten ja etelä-pohjalaisten kaksikielisen murretapauhtuman, joka sai paljon myönteistä palautetta. Kuten olettaa sopii, siellä puhuttiin Etelä-Pohjanmaan leviää murretta ja rannikon ruotsinkielisten fiksumpaa murretta.

Eläkkeensaajien ahkera toimija Valto Salonperä muotoili kauhavaalaisten murretta, jossa on oma sointunsa maakunnan muiden alueiden murteisiin. Hänen monista murreanoista olisi voinut laittaa vaikka tietokilpailun pystyyn.

Valto muutti pohjoisemmaksi Kempeleeseen, mutta hänelle jäi reppuun Kauhavalta monia sanoja ja sanontoja. Muualla maakunnassa asuva pohjalaanen voi alkaa väittää, että tuota sanaa niin sanota, kun siitä puuttuu kirjain tai ee on muuttunut aksii. Esimerkiksi purilhat tai kikkiviaroolla!

Nyt lehtemme lukijat saavat ihmetellä, mitä nämä kummalliset sanat tarkoittavat.

Olkaa hyvät!

• **Kikkiviaroolla:** Kun lapsi tulee siihen ikään, että pitää saada ero äiteen tissimaidosta, lapsi vietiin ennen johonkin sukulaashen muutamaksi päiväksi eikä äiti sitten enää lapsen palatua kotiansa antanutkaan lapsen päästä tissille

• **Aikaasten päästä:** Esimerkiksi: Muut oli jo ollu autos pitkhän kun tua yks tuli vasta aikaasten päästä

• **Kaukaa komia, kun Näykin likka:** Nuori nainen, joka lähemmin kättönnä ei niin fiinin näköne ollukkaa.

• **Huurittomasti kasvanu, ku Jaakoon isovarvas:** Isoksi paisunu isovarvas, voi olla paise tai muu syy, eli huuritoon on iso verrattuna alakuperäshen. Mones eri tarkoitukses tätä voi käyttää.

• **Rätäjää se... kun rakastaa:** Eli sähköä on ilamas, vaikkapa nuoren neiron ja poian kesken.

• **Tresajaa ku Kassun Matin housun puntit:** Eli Matin housun puntit on aika lailla kärsinhen näköösiä, rikki siältä sun täältä.

• **Mökkihöperö:** Liian kauan omis oloosnansa ollu.

• **Hölöppä:** Suulas miäs tai akka.

• **Aijoottomalla aijalla:** Sopimattomhan aikhan menny vaikka viaraalulle.

• **Ei halaastua sanaa:** Ei sanonu sanaakaan ku lähti.

• **Saronkoriuuaika:** Se aika ku ruvethan viljaa syksyllä leikkamhan tai nykyänsä puimhan.

• **Fletkooksis:** Uupunu.

• **Fläsätä:** Läikyttää, sotkia.

• **Kompiaane:** Makeenen, karkki.

• **Hohoi, kun suurus loppuu ja rängekin poikki, sanoo Alatuva Jaakoo purilamettäs:** Eli suurus on täs tapaukses eväs, ränget on hevosen länget paremmalla kiälellä, eli kaulan ympäri laitettava vetoveheje ja purilamettätöis rekiä tai kärryjä vastaava kuarman kulietusveheje.

Kokosi: Toive Tynjälä, tiedottaja EKL:n Pohjanmaan piiri

Ränget tai länget. Kuva: Wikipedia.

Sodanaikaaset purilhat eli purilaat. Purilaskuljetusta Rukajärvellä Ontrosenvaarasta itään 8.8.1941. Kuva: Wikipedia.

Hotellipaketti
Uumajaan
alk. 88€
/hlö/vrk, 2hh

Ulkomaanmatka on lähellä

Risteile Vaasasta Uumajaan viihtyisällä Aurora Botnialla ja löydä Pohjois-Ruotsin ja Norjan mielenkiintoiset kesälomakohteet

- 8 tunnin päivärasteilyt
- Hotelli- ja autopaketit Ruotsiin
- Jopa 24 lähtöä viikossa
- Ympäristöystävällinen matka

TEATTERIKÄRPÄSENÄ KATOSSA

Oletko nähnyt näytelmän, josta haluaisit kertoa muillekin? Lähetä teatteriarviosi osoitteeseen: toimitus@ekl.fi

Suosikkeja riittää

On vaikea valita omaa kesäteatteri-suosikkia. Valinnan varaa on, sillä kesäteattereita on noin neljä satua. Valtaosa niistä on harrastajateattereiden esityksiä. Ammatillaisen joukosta suosikkilistalleni kuuluvat tänä kesänä nämä:

Täällä Pohjantähden alla nähtiin Pyykkilä melkein 30 vuotta sitten. Akseli Koskelaa näytteli silloin Esa Latva-Äijö, nyt hän on Koskelan Jussi. Akselina on Vernerli Lilja ja Elinana Ella Mettänen, näytelmän ohjaa Antti Mikkola ja sitä esitetään 9.6.–2.8.2023.

Ryhmäteatteri ilahduttaa Suomenlinnassa nuorempiakin katsojia Salaisella puutarhalla. Kirja on julkaistu 1911, mutta tarina on edelleen ajankohtainen. Siinä etsitään 10 vuotta kadoksissa ollutta puutarhaa, ihan kuin me esimme turmelematonta luontoa. Esitykset 7.6.–8.7. ja 1.8.–31.8.2023.

Vartiavuorella luotetaan Astrid Lindgrenin Ronja, ryövärintyttären

taikaan. Nyt se nähdään musikaalina, jonka musiikin on säveltänyt Peter Adolffson ja ohjannut Janne Jämsä. Ronjana on Inke Koskinen ja Birkin roolissa Kasper Korpela.

Heinolassa Sari Siikander ohjaa hultvottoman komedian Tenoriliemessä. Tarinassa valmistaututaan vuosisadan konserttiin, mutta kaikki alkaa vähitellen mennä pieleen ja koko hanke uhkaa kariutua. Tilanteesta yrittävät selviytyä Santtu Karvonen, Pihla Penttinen, Heikki Hela, Kaisa Hela ja Antti Lang.

Sappeen kesäteatterissa Pälkäneellä paneudutaan Maalaispoikaan -musikaalissa Mikko Alatalon elämään. Alatalon roolin näyttelee Aleksii Aromaa ja naispääosassa on Mira Luoti. Esityksen on ohjannut Heikki Paavilainen.

Toinen Paavilaisen ohjaama kesänä näytelmä on Irwin, joka nähdään Valkeakoskella Apianniemen kesäteatterissa. Irwinin esittää Joni Leponiemi ja Vexi Salmea Ilkka Koivula.

Leena-Maija Tuominen

KESÄTEATTEREITA 2023

ETELÄ-SAVO

Naisvuori Näyttämö (Mikkeli) – Bad-ding – Rauli elää!

Koirakiven Nuorisoseura (Mäntyharju) – Katri Helena – musiikkinäytelmä. Elämäkerrallinen musiikkinäytelmä avaa Katri Helenan matkaa sota-aikan oloista tähän päivään, menestyksen tuomaan nosteeseen ja henkilökohtaisen elämän menetyksiin.

Mäntyharjun Kesäteatteri – Rikas, rakas, köyhä, varas – Hulvaton komedia käsittelee aiheutta ja rikastumisen houkutusta. Teemoina perisyntimme, kuten Kateus, ylpeys ja himo. Paheiden vastapainoksi löytyy myös lämpöä, ystävyttä, vastuuntuntoa ja rakkautta.

Ristiinan Kesäteatteri (Ristiina) – Populäärimusiikkia Vittulanjätkältä. Kahden nuoren, Matin ja Niilan koskettava kasvutarina ja kertomus elämästä pienessä kyläyhteisössä 1960–70-luvulla.

Saimaan Teatteri (kiertävä teatteri) – Maaseutua etsimässä – laulunsekainen hupinäytelmä.

Teatterimylly (Savonlinna) – Tahdotko naimisiin. Hulvaton hauska kesäkomedia laulujen kera Huwila Arenalla.

Teatteri Henkireikä (Wanhan Sahan Kulttuuriklubi, Haukivuori) – Remontti. Vauhtia ja vikkelää käänteitä.

HÄME

Hämeenlinnan Uusi kesäteatteri – Dingo-musikaali. Aikamatka 80-luvun nostalgiahuumaan.

Pirttikosken kesäteatteri (Iittala) – Pirttikoskella Repe. Musiikintäytteen Revvy Repe Helismaan 110-vuotisjuhluvuoden kunniaksi.

Rauhaniemen kesäteatteri (Tammela) – Assessorin Naishuolot

Riihimäen kesäteatteri – Vaimoni on toista maata. Nokkela komedia, jossa kotiuhlat muuttuvat kaaokseksi väärinkäsityksen kasvaessa valtaviin mittasuhteisiin.

KAINUU

Paltamon kesäteatteri (Paltamo) – Rusetteja vanhasta muistista -musiikkinäytelmä. Fanni-mummo ei olekaan, tyttärensä Elsan toiveista huolimatta, muuttanut aamulla mökistään palvelutaloon. Fannin elää jo muistissaan Viipurissa, jossa on nähnyt ensirakkautensa Fransin. Elsa on pahassa välikädessä, koska on ehtinyt vuokrata lomailaisille Fannin mökin.

Vuolijoen kesäteatteri – Korttipakka ja kosmiset voimat. Komedia lapsuus-kotiinsa juttuneesta Annista, joka päättää hankkia rahaa povaamalla. Mutkia tulee matkaan, sillä paikalle tulee outoja asiakkaita ja kutsumattomia vieraita.

KESKI-SUOMI

Ränsin Kievarin Kesäteatteri (Jyväskylä) – Rovaniemen markkinoilla. Kaverukset lähtevät etsimään kultaa Lapista. Rovaniemen junaan astuu joukko värikkäitä matkustajia ja markkinaväkeä, konnista puhumattakaan. Lupsakka konduktööri saa selvitettäväkseen yllättäviä ja monimutkaisia tapahtumia. Poliisiakin tarvitaan. Löytävätkö kullankaivaajat lopulta kultaa, se selviää näytelmän aikana. Tuttuja lauluja, kupletteja ja ralleja.

Naissaaren näyttämö (Jyväskylä) – Pokka pitää – Keeping Up Appearances. Kireä Emmet ohjaa näytelmää apunaan hermoileva sisarensa, Liz. Kaikki sujuu, kunnes näyttämölle astuu kaikkien rakastama ja pelkäämä Hyacinth Bucket. Mikään muu kuin päärooli ei riitä Hyacinthille.

Het-teatteri (Heikki Luoman Areena, Kyyjärvi) – Miesluola. Seniorikoiti miehille, jotka ovat draumatisoituneet ja saaneet tarpeekseen naisista. Korona niittää asukkaita, sähkö hinta on taivaissa, vouti perii omiaan ja omistajapariskunnan suhde ajautumassa karille. Kaikki säästötoimet käytetty ja liiketoimintaa uhkaa lakkautus. Viimeisenä oljenkortena miesluolaan tulee asukkaaksi nainen ja sitten alkaakin tapahtua.

Jämsän Kesäteatteri – Nuotin vierestä! Musiikkinäytelmä, jossa komediaa, draamaa ja romantiikkaa.

Riihivuoren Kesäteatteri (Muurame) – Alma ja Louise. Vauhdikas roadtrip-rockmusikaali näkyttömistä naisista, joita ei voi olla näkemättä eikä kuulematta. Autostereossa soi rouheasti Teatteri Eurooppa Nelosen huippubändi. Ennen näkemätön, hauska ja harhaanjohtava esitys, joka on pakko kokea! Keski-ikäiset Alma ja Louise kaasuttavat alas Riihivuoren rinteitä, selviävät hengissä ja aloittavat matkan itseensä. He ystäytyvät ja huomaavat olevansa sankarinäite. Mutta miten Greta Thunberg päätyi takakonttiin?

Ruoveden Teatteri – Ronja Ryövärintytär

Viikinsaaren Kesäteatteri (Tampere) – Loma. Aurinkoinen esitys vie musiikin saattelmana hullunkuriselle seuramatkalle 70-luvun hengessä.

Suomen Kesäteatteri (Valkeakoski) – IRWIN. Musikaali antaa äänen Antti Hammarbergille, jonka syntymästä tulee kuluneeksi 80 vuotta. Tarina ihmisytydestä ja ajattomuudesta. Seuraamme Irwinin elämäntarinaa uudesta näkökulmasta. Näemme itsensä, isän ja herkin nuoren säveltäjämiehen, joka halusi ilmentää kansan tunteita. Musikaali sisältää 70-luvun visuaalisuutta, kiehtovia tositarinoita suomalaisesta musiikki-maailmasta, tilannekommiikkaa ja elämäniloa.

KYMENLAAKSO

Korvenkylän Kesäteatteri (Muhniemi, Kouvolaa) – 506 ikkunaa. Tarina taloyhtiön Onnenkaaren asukkaista, heidän eriskummallisista ja lemmentunteista seikkailuistaan. Näytelmässä kuultavat Miljoonasateen tunteuksia tekemät kappaleet saavat uuden merkityksen.

PIRKANMAA

Toijalan Näyttämö – Onnellinen mies. Siltaisinööri Akseli Jaatinen saa tehtäväkseen rakentaa betonisillan pieneen Kuusmäen pitäjään. Jaatinen on reilu ja rehellinen, perisuomalainen koirias, jonka sydän on puhdasta kultaa. Hän pärjää hyvin työmiesten ja hameväenkin kanssa. Pitäjän pamput ryhtyvät kasaamaan vaikeuksia Jaatisen tielle, mutta hän ei suostu pompottelavaksi. Jaatinen tekee, kun muut vasta puhuvat.

Seleentakusten kesäteatteri, Fällyteatteri (Ikaalinen) – Kyllä aika tavaran kaupitteloo. Aika ja kulkijat ovat ohittaneet Hempan ja Hellun baarin ja vaikea ohimenevä tiekin sai uutta mursketapintaansa, niin asiakkaat ovat vähentyneet. Hempan korjaamollakaan ei riitä huollettavia kuormureita. Mukulan vaarin mopedi on ainoa jatkuvasti korjaamista vaativa kone.

Kangasalan Kesäteatteri – Kirka-musikaali Hetki lyö. Kirka Kirill Babitzin oli maamme ensimmäinen, oikea rocktähti, jota villisti kirkuvat fanilaumat seurasivat. Venäläisen emigranttitaustansa vuoksi hän oli eksotinen ilmestys tummine hiuksineen ja sini-silmineen. Suku ja perhe olivat Kiralle tärkeitä. Musikaali on matka Go-luvulta 2000-luvulle: rockia, iskelmiä, balladeja ja heavyrockia.

Pyhäniemen kesäteatteri (Kihniö) – Keihäsmatkat.

Teatteri Valentino (Lempäälä) – Viimeinen laulu. Irwinin herkimmat soinnut.

Nokian kesäteatteri – Kulmaisat korvarengat. Syvällä Hämeen maa-seudulla varakkaan lesken, Aliina Salmensuon, saunaan ja heinälatoon on majoittunut romaneja. On kevät ja romanit ovat matkalla markkinoille. Joukon johtaja, Simon, antaa Aliinalle kultaiset korvarengat pantiksi hevosen lainasta ja lupaa tulla syksyllä lunastamaan renkaat takaisin. Naapurit varoittavat luottamasta liikaa miehen lupauksiin.

Eräjärven Työväen Näyttämö / Rönin Kesäteatteri (Orivesi) – Jäniksen vuosi. Hulvaton tarina datanomi Vatasesta.

Sappeen Kesäteatteri (Pälkäne) – Maalaispoika on. Elämäkerrallinen musikaali tarjoaa unohtumattomia kappaleita Alatalon laajasta repertuaarista, lämpöistä huumoria, hauskoja kommenteja ja koskettavaa ikävöintiä toisen ihmisen luo.

Ruoveden Teatteri – Ronja Ryövärintytär

Viikinsaaren Kesäteatteri (Tampere) – Loma. Aurinkoinen esitys vie musiikin saattelmana hullunkuriselle seuramatkalle 70-luvun hengessä.

Suomen Kesäteatteri (Valkeakoski) – IRWIN. Musikaali antaa äänen Antti Hammarbergille, jonka syntymästä tulee kuluneeksi 80 vuotta. Tarina ihmisytydestä ja ajattomuudesta. Seuraamme Irwinin elämäntarinaa uudesta näkökulmasta. Näemme itsensä, isän ja herkin nuoren säveltäjämiehen, joka halusi ilmentää kansan tunteita. Musikaali sisältää 70-luvun visuaalisuutta, kiehtovia tositarinoita suomalaisesta musiikki-maailmasta, tilannekommiikkaa ja elämäniloa.

Tukkateatteri (Ylöjärvi) – High Lake Cityn kultajhti. Vauhdikas koko perheen lännenseikkailu.

Suuliteatteri (Sastamala) – Loppusuora. Nokkelat ja kokeneet palvelukoti Loppusuoran asukkaat kyseenalaistavat kunnan byrokratian, muun muassa palvelumarkkinan perusteen ja hoitajamitoituksen. Näin he voivat

edetä elämänsä loppusuoralla seesteisemmin, kuitenkin luopumisen tuskaa tuntien. "Oommeko tuomitutuja elämään!"

POHJANMAA

Onnelan Kesäteatteri (Alahärmä) – Pieni pyhiinvaellus

Teatteri Kajo (Kauhajoki) – Ulvova mylläri. Maalaispitäjä 50-luvulla sotien jälkeisessä jälleerakennusvaiheessa. Uusi asukas, Gunnar Hut-tunen, kunnostaa vanhan mylläri. Kelpo mylläri on vähän outo; metsän reunasta kuuluu ulvontaa. Lisäksi hän näyttelee, milloin eläimiä ja milloin ilvehtien kyläläisiä. Näytelmä käsittelee erilaisuuden hyväksymistä, vapauden kaipuuta ja oikeut-ta olla omanlaisensa. Toimintaa, komediaalisia käänteitä – ja rakkaustarinaa.

Lappajärven Kesäteatteri – Kolmas pyörä -musiikkikomedia on tunnettuja suomalaisen hittien täyttämä tarina nettideittailun villistä maailmasta. Mistä ja miten tietää, kuka on se oikea?

Raahen teatteri – Myrskyluodon Maija. Anni Blomqvistin rakastettu tarina kalastajan vaimosta meren ja elämän myrskyissä. Ihminen ja armo-ton luonto ottavat mittaa toisistaan, mies ja nainen voittavat yhdessä vaikeudet, kunnes kohtalo sanoo sen viimeisen, painavimman sanansa.

Meri Oulun kesäteatteri, Hupisaaren teatteri – Usko, Toivo & Ryöstö – täysin laiton musiikkikomedia.

POHJOIS-KARJALA

Teatteri Möhkö (Ilomantsi) – Ainoa auttamassa. Perhe muuttaa vanhaan kartanoon. He alkavat remontoida rakennuksia kyläläisten avustuksella. Perheen tytär löytää itselleen uuden omituisen ystävänsä. Vauhdiilta ja vaarallisilta tilanteilta ei vältytä.

Utran Uusi Teatteri (Joensuu) – Jas-ka. Täysin uusi musiikkikomedia 70-vuotispäivään viettävän kansantaiteilija Jaako Tepon kunniaksi.

Kontiolahden Kanavateatteri – Ehto-lehdon sankarit. Palvelutalossa alkaa remontti. Porakoneet soivat, seinä kaatuu ja vaaratilanteita riittää. Lounas muutetaan paastopäiväksi, kun vettä ei tule eivätkä vessat toimi. Jerry Siilinpään tietokartta tilanteesta ei kelpaa asukkaille, vaan kaikki kykenevät ikäihmiset päättävät jättää palvelutalon ja muuttaa omilleen. Alkaa hengästyttävä ja hirtehin seikkailu pitkin kaupunkia. Miksi uudessa kimppakämpässä on pyöreä sänky ja värivalot?

Ristin Kesäteatteri (Liperi) – Kesälempeä. Komedia kertoo rakkaudesta, ihmissuhteista ja mökkelä-mästä.

Vuokonjärven kesäteatteri (Juuka) – Muistiläake.

HULVATON KESÄKOMEDIA! **YKSI MIES, KAKSI POMOA** RICHARD BEAN. Ohjaus PANU RAIPIA. ESITYKSET AJALLA 7.6.-12.8.

HAUSKA ESITYS KOKO PERHEELLE! **RISTO RAPPANIIN ja villi kone** ESIITYKSIÄ LÄPI KESÄN 13.8. asti!

Esko Rahkonen musiikkia ja ohjelmaa. Esitys sis. Unto Monosen musiikkia!

Rooleissa: kuninkaalliset Petri Hervanto ja Jarno Kokko, iskelmätahti J. Eskelinen ja tangoprinsssi Jarno Itkonen. Esitys kiertää ympäri Suomea: www.viihdeohjelmat.fi
ENSI-ILTA! Su 16.7.2023 klo 15 liitiän lava, Lappeenranta
Liput: Lippu.fi, Ticketmaster.fi, p. 040 740 6354, R-Kioskit, Ryhmät: p. 040 740 6354, onerva.aikio@viihdeohjelmat.fi

25.30.7.2023
Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat
kirkkomusiikkijuhlat.fi

ROKATEN TIENI MEEN
JUSSI RAITTINEN 80 vuotta
THE BOYS 60 vuotta
juhla-konsertti
Helsinki Kulttuuritalo pe 15. 9.
Hämeenlinna Verkatehdas la 23. 9.
Kotka Satama Arena la 30. 9.
Ryhmäliput 30 €, sihteeri@konserttitoimisto.fi
KUMPUAINEN puh. 0400 885223

ILMOITUSMYynti 045 110 4122

Mikkelin Teatteri
Musikkinäytelmä BADDING - Rauli elää!
20.6.-29.7.
ENSI-ILTA 30.9.2023
Chaplinin DIKTAATTORI
mikkelinteatteri.fi | liput@mikkelinteatteri.fi

POHJOIS-SAVO

Koljonvirta Teatteri (Iisalmi) – Vain muutaman huijarin tähden. Ratkierumukasta ja mainiota maalaiskomediaa.

Rauhalahdi Teatteri (Kuopio) – Karaavaanarit tulloo! Yrittäjäpariskunta, Rauski ja Elvi, asuvat keskellä e miitään. Eletään 80-luvun loppua, kun Jane Fondan juppavideot, pitkät takatukat ja beta-videot olivat jo laskussa. Päästäkseen ahdingosta, pariskunta keksii aloittaa rahasammoksi haaveillun matkailuyrityksen Camping Dallaksen.

Rautavaaran teatteri – Vallaton Vihtori. Nukkavierun, saamattoman Vihtori Holopaisen vaimo lähtee pariksi viikoksi hoitamaan sairasta äitiään. Tomera vaimo jättää Vihtorille pitkän tehtävälisan. Vihtorilla ei kaikki mene kuten Strömsössä...

Siilinjärven Teatteri – Vinski Vinsentti ja salamyhkäinen sirkustupa.

Vätysteatteri (Maaninka) – Niska-vaara naiset. Ajaton tarina valinnoista, ihmissuhteista ja rakkaudesta.

SATAKUNTA

Ahlaisten Nuorisoseura (Ahlainen, Pori) – Vaiettu salaisuus.

Karvian kesäteatteri – Kaapista ulos. Vauhtia ja vaarallisia tilanteita: esitys sisältää temppuja, joita emme suosittelisi kokeiltavaksi. Teksti sisältää vahvan ja vakavan sanoman: huumorin keinoin käsitellään ja parannetaan parisuhdetta kiusaavaa mustasukkaisuutta. Keinot ovat monet, keittiöpsykologiasta vaarallisempiin sähköhoitoihin. Ulosottoimes osoitautuu asiakkaansa armeijakaveriksi

ja työmatka päätty saunomiseen ja parisuhdetta ruotivaan syväiseen toimintaan.

Kirjurinluodon Kesäteatteri (Pori) – Vaimoni on toista maata. Yltiörakastuneet Helena ja Janne ovat menossa naimisiin. Kaikki on niin täydellistä, kuin vain voi olla. Samaan aikaan väljähtäneessä parisuhteessa elävillä Veeralla ja Ristolla on lopun alku lähellä. Janne törmää vuosien takaiseen opiskelukaveriinsa Ristoon ja kutsuu hänet ja Veeran illalliselle vanhojen aikojen kunniaksi.

Rauman kesäteatteri – Elämältä kaiken sain. Inhimillinen tarina rakkaudesta, elämästä ja vanhasta kitarasta, joka soittaa kaiken. Viihdyttävä ja romanttinen komedia, jossa elämä yllättää ja rakkaus kipunoit. Lopussa voi huokaista; mikään ei mennyt niin kuin piti, mutta kaikki meni silti hyvin!

Kuivalahden kesäteatteri – Rakkautta ilmaassa.

Patolampiteatteri (Lappi, Rauma) – Barbansali. Tarina energisestä yrittäjästä Barbasta, joka pyörittää pienessä kylässä miehensä Hugon, tyttärensä Pepin ja kasvattipoikansa Retun kanssa monialaista palvelupistettä Barbansalia.

Ouraoppera (Merikarvia) – Moosesin perintö.

Pyhärannan Santion kesäteatteri/Teatteriyhdistys Fake (Rauma) – Albatrossi ja Heiskanen. Junnu Vainoin rakastetut laulut livebändin säestyksellä merellisen näyttämön maisemissa.

Tuiskulan kesäteatteri (Köyliö) – Eemeli, Ilmiin paruuni. Maailman

tapahtumia seurattava usko tulevaisuuteen on saattanut hämartyä. On merkityksellistä ja viisastakin katsoa välillä lähelle ja myhillä rauhassa ja rohkeasti maailmanmenolle. Lähellä on paljon hyvää ja kaunistaa: on uskallettavaa katsoa ja nähdä se.

UUSIMAA

Kivonokan kesäteatteri (Helsinki) – Kuningasjätkä. Laulunäytelmä sijoittuu 50-luvulle. Tukkipätkät ottavat mittaa toisistaan ja naiset pyörivät mielessä. Uusi tulokas Tenho saapuu pienen Topi-poikansa kanssa uitoille. He yrittävät löytää yhteyden äidin kuoleman jälkeen. Tenho kohtaa Hilkan ja lempeä tyttö.

Kivi-juhlat (Nurmijärvi) – Canzio. Aleksis Kiven Canzio, jota ei ole esitetty kertaakaan 70-vuotisella tapaulellamme Taaborinvuorella. Näytelmässä on piirteitä italialaisesta rosavoromantikaasta ja se pureutuu huumorin ja liioittelun keinoin ikiaikaisiin teemoihin; rakkauteen, pettymykseen ja kunniaan.

Porvoon kesäteatteri – Suoraan sydämestä. Tunteellinen musiikkikomedia rakkaudesta lauluun, tytärnäuruihin, elämästä viihteen tähtiäivaalla.

Mustion Linnan kesäteatteri (Raasepori) – Ulkomaalainen. Hulvaton farsikkomedia ennakkoluuloista. Charlie on ujo mies Iso-Britanniasta. Hän lähtee ystävänsä kanssa hermomallemme Amerikan syvään etelään. Charlie ei pidä juttelusta vieraiden kanssa. Ystävykset päättävät jaksata majatalonsa rempseä emäntää sanomalla, että Charlie on ulkomaalainen. Komedia ujoudesta, ennakkoluuloista ja siitä, kuinka harmittomasta pikkujutusta kasvaa iso sotku.

Raseborgs sommarteatern (Raasepori) – Spamalot (esitys on ruotsiksi). Musiikkiversio vuoden 1974 elokuvasta Monty Pythonin maailma.

Keski-Uudenmaan Teatteri KUT (Tuusula, Krapiin Kesäteatteri) – Täydelliset häät. Näytelmä vie katsojan väärinkäsitysten ja kommenttien maailmaan. Sulhanen, Mika, herää hääsviitissä päänsärkyyn. Muistikuvat edelliseltä illalta ovat hatarat ja lisäksi vieressä nukkuu tuntematon nainen...

Vihdin Kesäteatteri (Vihti) – Robin Hoodin sydän.

VARSINAIS-SUOMI

Kertunmäen Kesäteatteri (Loimaa) – Pullo Cavaa ja aurinkoa. Lämminhenkinen ja oivaltava komedia ystävydestä, vanhenemisesta ja unelmista. Tarina eletystä elämästä, joka tekee meistä sen, mitä olemme. Ja Portugalin auringosta, joka huumaa silmät.

Lajoen kesäteatteri (Mynämäki) – Yllätysvieraita.

Paimion teatteri – Viulunsoittaja katonalla. Ajaton, rakastettu klassikko, joka on hyvin ajankohtainen. Omasa kulttuurista, kielestä ja koko ole-massaolosta taisteleva nainen on elinehto Anatevkan kylässä. Musikaalilin tumman ja koskettavan pohjaveen päällä voimaa antavaa huumoria, tempaavia rytmejä ja herkkiä melodioita.

Teaterboulage (Parainen) – Ingen Fjäril Precis – Teaterboulage upp för i år den finska klassikern Ingen fjäril, precis (Liian pakso perhoseksi) av Sisko Istanmäki i svensk översättning av Skini Lindgård. Det blir en melodisk dramakomedi om med-

mänsklighet, styrka och oksä lite kärlek.

Mathildedalin Kesäteatteri (Salo) – Pikkupojat. Näytelmässä veljeskolmikko Make 6 v., Kake 5 v. ja Väke 4 v. viettävät aikaansa kesämökillä ja raastavat äitinsä hermoja. Heidän isänsä käy kesälomallaankin töissä sadan kilometrin päässä. Pertti Spede Pasasen alkuperäistarinaa seuruva näytelmä on kunnianosoitus Speden, Simon ja Veskun koomikkoyhteistyölle.

Rikalanmäen kesäteatteri (Salo) – Kyllä isä osaa. Rakastetun tv-sarjan henkilöt nykyajassa. Jonna ja poikavästävät ovat muuttamassa perheen hometseen taloon. He luulevat, että isä ja äiti ovat jo muuttaneet sieltä pois. Eivät ole. Jonnan ja äidin välillä alkaa taistelu talosta. Isä yrittää tehdä parhaansa lupaamalla kummallekin hoitavansa toisen muualle. Väärinkäsityksiä sattuu ja isäkin kuolee. Vai kuoleeko?

Someran Esakallio (Somero) – Danny 7 X 7. Kaikki tuntevat Dannyn – mutta kuka tuntee Ilkka Johannes Lipsasen? Millainen oli hänen lapsuutensa ja nuoruutensa? Millaista turvatomuutta ja hylätyn tulomista Danny joutui kokemaan lapsena ja miten nuo asiat ovat vaikuttaneet häneseen? Lipsasten Porin valtakunta antoi turvaa, mutta vanhempien avioero vaikutti herkkään ja haavoittuvaan nuorukaiseen.

Kansanpuiston kesäteatteri (Turku) – Satumaan kuningas. Tangokuningas Reijo Taipale oli vaatimaton ja suoraselkäinen. Laulunäytelmä kerottaa siitä, kuinka maalaistilan pienestä pojasta kasvoi tanssilavojen kiintotähti. Näytelmä on myös kunnianosoitus tänä vuonna 60 vuotta täyttävälle Satumaa-kappaleelle.

Emma Teatteri (Naantali) – Vares. Kesä 2023 ja Jussi Vares, joka joutuu ottamaan mittaa vanhasta totuudesta, jonka mukaan rakkaus on pahinta huumetta. Sitä laji, joka tekee hulluiksi ihan järkevinkin ihmiset...

Kaivolän Kesäteatteri (Laitila) – Tietä tasoitellen. Minkkisten huushollissa valmistaudutaan tiiviissä tunnelmissa isän juhlapäivään. Talous tiukilla, aikuinen poika uppoutuu peräkammarissa täysihoidosta. Voileipäkakut on kovalla työllä saatu valmiiksi ja juhlaohjelmatkin hankittu, mutta tuleeko vieraita?

Krekilän Myllyn Kesäteatteri (Loimaa) – Viisi vekkulia

Merimaskun Teatteri – Kutupuuhia Kalajärvellä. Kaksi pariskuntaa on vuokrannut toisistaan tietämättä saman lomamökin. Sitten paikalle ilmestyy tyttöäksikko, joka on voittanut pelissä saman mökin ja lomaviikon. Tytöt osoittautuvat miesten kapakkattavuuksiksi. Ongelmallinen tilanne miehille...

Samppalinnan Kesäteatteri (Turku) – 9 to 5 – hommat hoituu! Hillitöiden vauhdikas 80-luvun alkuun sijoittuva musiikaali kolmen, erilaisen naisen yllättävästä ystävydestä ja siitä, miten lopulta kaikki on heille mahdollista – jopa konservatiivisessa miesten hallitsemassa bisnesmaailmassa! Naiset ottavat ohjat käsiinsä. Huumoria, vauhtia ja vaarallisia tilanteita.

Vuohensaaren kesäteatteri (Salo) – Ulvova mylläri. Värikäs, koominen ja koskettava kuvaus erilaisuudesta, ystävydestä ja rakkaudesta sekä sen kaipuusta.

Lähde: Kesäteatteri-sivusto ja julkiset kotisivut.

Keidas kaupungin keskustassa

Lumet ovat vasta sulaneet ja Aura-joki vapautunut jääpeitteestään, kun Turun Samppalinnanmäellä heiluvat jo haravat. Vauhdissa ovat perinteikkään Samppalinnan kesäteatterin kannatusyhdistyksen jäsenet. He laittavat talkoilla kovaa vauhtia teatterin tiluksia kuntoon kesän näytöskautta varten. Kaiken oltava valmista, kun "9 to 5 – hommat hoituu!"-musikaalin monikymmenpäinen ammattilaisista koostuva työryhmä saapuu mäelle.

Näyttämöpäällikkö Harri Helin, Nunnan ja konnia 2016.

Talkoolaisten joukossa on yksi henkilö, joka tuntee tarkalleen kesäteatterin tuotannon eri vaiheet. Hän on **Harri Helin**, teatterin monivuotinen työntekijä, jonka historia Samppalinnan kanssa ulottuu kuudelle vuosikymmenelle.

Tulin 1971 Samppalinnan kesäteatterin Ryysyrannan Jooseppi-esitykseen. Harrastin tuolloin teatteria Tarmon näyttämöllä. Sen johtaja **Heikki Alho** puhui minusta Samppalinnan silloiselle johtajalle, **Aulis Ruostepurolle**. Siitä se sitten lähti! Ihan tarkkaan en muista, koska jään täältä eläkkeelle, mutta muistelin, että olen ollut täällä kesäteatterin palveluksessa 46 vuotta. Viimeinen roolini näyttämöllä oli kesällä 2019 kun näyttelin Jumalaa. Silloin ajattelin, että tästä roolista on enää hankala pistää paremaksi, Harri Helin naurahtaa.

Siviiliammatiltaan Helin on teatteri-ilmaisun opettaja, mutta Samppalinnassa työtehtävät ovat olleet moninaiset.

Periaatteessa olen tehnyt täällä ihan kaikkea. Kahviakin olen ollut kaatelemassa, lähinnä housuille, minkä seurauksena keittiöpalveluni oli suhteellisen lyhyt. Mutta muuten olen mennyt aina sinne, missä on ollut tarvetta. Muistan hyvin, kun Aulis antoi minulle virallisen tittelin, näyttämöpäällikkö, ja ilmoitti, että

Näyttämöpäällikkö Harri Helin, Nunnan ja konnia 2016.

kyseessä on sitten esimiesasema. Ihmettelin että kenenkäs esimies minä olen, kun ei ole ketään muita. Aulis totesi, ettei se ole oleellista, näyttämöpäällikkö pitää olla! Ja pitkään minä sitä sitten olinkin, Helin muistelee iloisena.

Kesät olin aina täällä. En tiedä, mikä sai aina palamaan. Puhutaan paljon Samppalinnan hengestä. Jotain tässä paikassa täytyy olla, kun olen viihtynyt täällä niin kauan. Viime aikoina olen tosin vitsailut, että kuka helkutti täällä käy talven aikana jyrkentämässä tuota mäkeä! Siinä sen ajan kulun kyllä huomaa, hän nauraa.

Samppalinnanmäkeä Helin pitää täysin ainutlaatuisena paikkana.

Monet ovat kyselleet, miten kaupungin keskustassa voi olla tällainen keidas. Toki tässä on liikenteen ääniä ja hälytysajoneuvojakin kulkee yleensä juuri silloin kun meillä on näytös. Ratkaisevaa on kuitenkin se, että olemme tehneet niin hyvän näytelmän, että tällaiset asiat eivät häiritä mitään, toteaa Helin.

Hänellä on poikkeuksellisen pitkä perspektiivi kesäteatterin toimintaan, ja hän jos kuka on nähnyt, miten teatteri on vuosien varrella kehittynyt. Kesä 2023 on Samppalinnan kesäteatterille jälleen uuden aikakauden alku, sillä edellisen johtajan lähes 20-vuotisen kauden jälkeen teatterilla on uusi johtajisto. Harri Helin ei kuitenkaan koe, että teatterin toiminnassa olisi periaatteessa juuri mikään muuttunut.

– Näytelmän teko noudattaa aina samaa kaavaa: ensin ollaan varmoja, että esitys ei tule valmistumaan ajoissa, ja sitten yhtäkkiä ollaankin jo hymyssä suin kumartelemassa ensi-illassa. Ja yleisöä käy toivotavasti, Helin kiteyttää.

Uudelle johtajalle hänellä on vain yksi toive: – Tehdään mahdollisimman hyvää työtä, pidetään perusjuttu hallinnassa ja Samppalinna pystyssä! Mitään muuta toivetta en oikeastaan osaa esittää. Sehän on ihan selvää, että kun uudet johtajat tulevat, niin totta kai moni asia muuttuu, ja pitääkin muuttua. Ja tulevaisuus sen sitten näyttää mikä toimii ja mikä ei. Ja yleisö päättää. Yleisö on se korkein oikeus, jonka tuomiosta meillä ei ole valitusoikeutta.

Helinin terveiset yleisölle ovatkin lyhyet ja ytimekkäät: – Tulkaa katsomaan, viihdytte varmasti! Yleisöä varten näitä juttuja täällä tehdään ja yleisöä palvellaan. Ja tekemisen taso täällä on korkealla!

Jukka Nylund, taiteellinen johtaja Samppalinnan Kesäteatteri

Samppalinnan kesäteatterissa Turussa esitetään kesällä 2023 Broadway-musiikaali "9 to 5 – hommat hoituu!", jonka päärooleissa nähdään mm. Niina Lahtinen, Pihla Pohjolainen ja Heljä Heikkinen. Näytökset 17.6.–12.8.2023.

LAPSUUDENYSTÄVYKSIÄ

Etsin valokuvanäyttely hankkeeseen yli 70-vuotiaita lapsuudenystäviä, joiden ystävyys on kestänyt läpi vuosikymmenten. Kuvaan yhteisen muotokuvan lämpimällä katseella. Mallit saavat palkkioksi paperivedokset. – Jari Silomäki, jarisilomaki@gmail.com, 040 505 9532

PURNU 2023

BALANSSI | nykytaiteen kesänäyttely

Avoinna 17.6.-13.8. päivittäin klo 11-18

Lisätiedot: www.purnu.fi

SuviDesign ja Kuvataiteen kesätori 15.-16.7.

Taidekeskus Purnu | Mustasaari 63 | Orivesi | 0400 757 607

Seniorivahti-laitteet lähisen turvaksi

Laaja valikoima turvapuhelimia

- GSM kaiutinpuhelin ranteeseen
- Kosketusnäyttö turvakellopuhelin
- WiFi turvaranneke ja kutsupainike seinään
- Kamera ja kaulanauha turvapuhelin
- Turvapuhelimen GPS-paikannus etänä
- Edullinen käyttää – Liittymä omalta operaattorilta

Tutustu netissä ja kysy ammattilaisen vinkit laitevalintaan

OmaVahti Oy | 044 30 30 000 | tuki@omavahti.fi

www.omavahti.fi/seniorivahti

SYKSYLLÄ AGATHA CHRISTIEN MENESTYSNÄYTELMÄN VIIMEISET!

Murhalla jo 16.000 silminnäkijää!

Historian taidokkaimmin kirjoitettu jännitys näytelmä!

1000 PIIKKAJUNAN ARVOITUS

Ainoastaan 11 esitystä jäljellä!

PORIN TEATTERI LIPUT: 02 6344 840 PORINTEATTERI.FI

KESÄ ON PORVOON SAARISTOSSA

J.L. RUNEBERG

Risteilyt Helsinki Porvoon Loviisa

Liput kotisivuiltamme tai puhelimitse!

www.msjruneberg.fi 040 548 9005 runeberg@msjruneberg.fi

KESÄN 2023 HAUSKIN MUSIKAALI ON TÄSSÄ!

DOLLY PARTONIN 9 to 5 HOMMAT HOITUU!

Esitykset Samppalinnan Kesäteatterissa 17.6.–12.8.

lippu.fi WWW.SAMPPALINNANTEATTERI.FI

Nostalgiifestivaali

Ikaalinen Spa pe-la 27.–28.10.2023

Teijo Lindström, Lea Laven, J. Eskelinen, Johanna Rantsi, Tomi Markkola, Juontaja, Joonas Hepola

Unohtumattomat iskelmät -konsertti la klo 15
Laila ja Olavi -laulukilpailu 2023, finaali la klo 19

Laulua ja tanssia

Liput: lippu.fi, R-kioskit, p. 040 740 6354 ja ovelta
Ryhmät: p. 040 740 6354 • ikaalinenSPA.fi • viihdeohjelmat.fi

Mamsellimylly ja myllärin talo Samppalinnan mäellä. Nykyään myllärin talo toimii Samppalinnan kesäteatterin sosiaali- ja henkilökuntatilana.